

TBMM

AYLIK BÜLTEN *Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.*
SAYI: 52

ARALIK '96

TBMM Başkanı Mustafa Kalemli:

1982 Anayasası hızla değişmeli

★ 'İlk Türk Anayasasının Kabulünün 120. Yılı' sempozyumunda konuşan TBMM Başkanı, insan hakları, yargı bağımsızlığı, dokunulmazlık ve üniversite özerkliği gibi temel konularda anayasa değişikliğine gitmenin demokrasinin vazgeçilmez koşulu olduğunu vurguladı.

★ Partilerarası Komisyon, Anayasa'da 1995 yılında yapılan değişikliklere paralel olarak, 19 yasanın Anayasaya uyumlu hale getirilmesi için çalışmalarını hızla sürdürüyor. 19 yasadan 16'sı üzerindeki çalışmalar tamamlandı. Sendikalar, Siyasi Partiler ve Derneklerle ilgili yasalar üzerindeki çalışmalar ise sürüyor.

2 ve 3. Sayfalarda

Başkanlık Divanı
yeni kararlar aldı
Milletvekillerinin
sağlık ve telefon
giderleri
kısıtlandı

◆ Meclis binalarında
sigara içimi sınırlandı

◆ Kulislere ve grup
salonlarına ziyaretçi
alınmayacak

4. Sayfada

1997 bütçesi yürürlükte

■ TBMM Genel Kurulunda
9-18 Aralık tarihleri
arasında görüşülen 1997
Bütçe Kanunu Tasarısı
kabul edildi. 1997 konsolide
bütçesi 6 katrilyon 361
trilyon lira olarak bağlandı

5. Sayfada

Türk kadını, 62 yıldır politikada

■ 5 Aralık 1934'te Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı verilisinin yıldönümünde, kadın milletvekilleri, kadınların Atatürk'ün kendilerine verdiği bu hakkı yeterince kullanamadığını söylediler.

6. Sayfada

TBMM Internet'te

Meclis'te bilgisayar ağını
genişletme çalışmaları
hızla sürüyor. Internet
kullanıcıları için
TBMM'nin adresi şöyle:
www.tbmm.gov.tr

Kalemli'den Alman Parlamento
Başkanına mektup:

**PKK yasağını
uygulayın**

16. Sayfada

**BAB Genel
Kurulunda
Türkiye lehine
rapor**

17. Sayfada

◆ TBMM, Türkçe'ye
sahip çıktı

10. Sayfada

◆ Genel Kurul
Salonunu yenileme
çalışmaları sürüyor

14. Sayfada

◆ Milletvekillerine yeni
çalışma binası
yapılacak

15. Sayfada

Anayasaya uyum yasa tasarılarının 16'sı hazır

Temmuz 1995'de gerçekleştirilen Anayasa değişiklikleri nedeniyle ilgili yasalarda değişiklik yapılmasını öngören ve Anayasaya uyum yasaları adı verilen yasa düzenlemeleri üzerindeki çalışmalar sürüyor. TBMM Başkanvekili **Hasan Korkmazcan** başkanlığında, TBMM'de grubu bulunan siyasi partilerin temsilcilerinden oluşan partilerarası komisyon toplam 19 yasa değişikliğinden 16'sı üzerindeki çalışmalarını tamamladı. Partilerarası Komisyon Sendikalar, Siyasi Partiler ve Dernekler yasalarındaki değişiklikler üzerindeki çalışmalarını ise sürdürüyor.

Bu arada, Susurluk'ta meydana gelen kaza ile ortaya çıkan siyasi gelişmeler sonucunda Anayasa'nın milletvekili dokunulmazlığına ilişkin 83 üncü maddesinin değiştirilmesi gündeme gelince, uyum yasalarını görüşmekte olan partilerarası komisyon, bu çalışmayı da üstlendi. Partilerarası Komisyon, Kamu kuruluşu niteliğindeki 11 meslek kuruluşunun, kuruluş kanunları ile Kooperatifler Kanunu, Yüksek Öğretim Kanunu ve Devlet Memurları Kanununda değişiklik yapılmasını öngören kanun tekliflerini hazırlayarak Anayasa Komisyonuna gönderdi.

Bu teklifler, siyaset yasağının Anayasa'da yapılan değişikliğe paralel olarak kaldırılmasını öngörüyor. Kuruluş kanunlarında değişiklik yapılması öngörülen kuruluşlar ve kanunları şunlar:

- Veteriner Hekimliğin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun,
- Avukatlık Kanunu,
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları

Birliği Kanunu,

- Türk Tabipler Birliği Kanunu,
- Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanunu,
- Türk Diş Hekimleri Birliği Kanunu,
- Türk Eczacılar Birliği Kanunu,
- Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları; Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu,
- Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu,
- Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu,
- Noterlik Kanunu.

Komisyon ayrıca, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile Mahalli İdareler, Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunda da değişiklik yapan teklifleri de aynı şekilde Anayasa Komisyonuna iletti.

Hasan Korkmazcan başkanlığında çalışmalarını sürdüren Partilerarası Özel Komisyon sendikalar, siyasi partiler ve dernekler konusunda da Anayasa değişikliği paralelinde yasa değişikliklerini gerçekleştirmek üzere çalışmalarını devam ettiriyor.

DOKUNULMAZLIK

Partilerarası Komisyon, milletvekili dokunulmazlığının kapsamının bazı açılardan genişletilmesi, bazı açılardan ise daraltılması konusunda da çalışmalar yaptı. Anayasanın 83 üncü maddesinde değişiklik yapılması yönünde istekler çoğalınca bu konuyu da gündemine alan Komisyon, ANAP, DYP, DSP ve CHP'li

üyelerin desteğiyle bir değişiklik metni hazırladı. Hazırlanan teklif metnine Komisyon'unun RP'li üyeleri karşı çıktı.

Değişiklik metninde TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Meclis'te ileri sürdüğü düşüncelerden dolayı hiç bir şekilde sorumlu tutulamayacağı hükmü daha açık hale getirdi. Bir milletvekili Meclis'teki bir sözünü Başkanlık Divanı'nın aksine bir kararı olmadığı taktirde Meclis dışında da tekrarladığı taktirde yine sorumlu tutulmayacak.

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclis'in kararı olmadıkça tutulamayacak, sorguya çekilemeyecek, tutuklanamayacak ve yargılanamayacak. Ancak, ağır hapis veya ölüm cezasını gerektiren cürümlerde suçüstü hali ile zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas, kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma cürümlerinden dolayı bir milletvekilinin sorguya çekilmesi ve yargılanması için Meclis'in kararı aranmayacak. Bu durumda Yargıtay Başsavcılığı durumu doğrudan TBMM'ye bildirecek. Bu durumdaki bir milletvekili suçüstü hali veya Meclis kararı olmadıkça tutuklanamayacak. Kendisine suç isnat edilen milletvekilinin yargılanması Yargıtay'da yapılabilecek.

Söz konusu değişiklikleri içeren Anayasanın 83 üncü madde değişikliğine ilişkin teklif dört partinin temsilcilerinin imzasıyla, gerekli en az 184 imzanın tamamlanması için 26 Aralık'ta Meclis'teki siyasi parti grup başkanlıklarına gönderildi.

İlk Türk anayasasının kabulünün 120. yılı kutlandı

Kalemli: Anayasa konusunda alacağımız daha çok yol var

TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanlığı ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığı'nın işbirliği ile gerçekleştirilen "İlk Türk Anayasasının kabulünün 120 nci yılı" konulu sempozyum 23 Aralık 1996'da İstanbul'da yapıldı.

TBMM Başkanı **Mustafa Kalemli** sempozyumu açarken yaptığı konuşmada, insan hakları, yargı bağımsızlığı, milletvekili dokunulmazlığı ve üniversite özerkliği gibi konularda yeniden anayasa değişikliğine gitenin demokrasinin gereği olduğunu söyledi.

Konuşmasında Dünya ve Osmanlı tarihindeki anayasa çabalarından örnekler veren **Kalemli, Hz. Muhammed'in** Medine'de Hicret'in birinci yılında saptadığı kaydedilen bazı esasları tarihteki ilk anayasa kabul eden görüşün çok zorlama bir görüş olduğunu söyledi. İslam tarihindeki ilk gerçek Anayasa'nın 1976 Kanun-i Esasi olduğunu belirten **Kalemli**, bugün bunun 120 nci yılı kutladığımızı kaydetti.

Mustafa Kalemli, 120 yıl önceki ilk Türk Anayasasının kökeninde bir halk hareketi olmadığını, bir avuç aydının baskısı sonucunda padişahın tek taraflı iradesiyle Osmanlı halkına bahşedildiğini ancak egemenliğin ulusta değil Osmanlı Padişahında kaldığını vurguladı.

23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılmasıyla gerçek anlamda parlamentonun yaşama geçtiğini ifade eden TBMM Başkanı **Kalemli**, egemenliği doğrudan ulusa veren bu anayasanın gerçek anlamda ilk anayasa olduğunu söyledi.

Türkiye'nin 120 yılda beş anayasa yaptığını, ABD Anayasasının ise 200 yılı aşkın bir süredir küçük değişikliklerle yürürlükte olduğunu maydeden TBMM Başkanı **Mustafa Kalemli**, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"120 yıl içerisinde beş anayasa. Bu anayasaların 1909, 1923, 1928, 1934, 1937, 1971, 1995 yıllarında geçirdikleri çok önemli değişiklikler. Bu rakamlar oldukça yüksek. ABD'nin dünyadaki ilk yazılı anayasaya dayanarak kurulduğunu belirtmiştim. Bu Anayasa 200 yılı aşkın bir süredir yürürlükte. Elbette zamanın ihtiyaçlarına göre arada bir değişikliklere uğramıştır ama, metin esas olarak bugüne kadar gelmiştir.

Bizde 120 yıl içinde beş anayasa yapılması, hepsinin ayrı ayrı ilkelere dayanması, toplumumuzun geçirdiği siyasal ve kültürel değişimlerin henüz hız kesmediğini gösteriyor. Elbette her yeni anayasa, bir öncesinin verdiği derslere dayanarak hazırlandı. Bütün bu olumlu gelişmelere rağmen anayasa konusunda daha alacağımız bir hayli yol var. 1982 Anayasasını pek çok bakımdan değiştirmek, yenilemek gerekiyor. İnsan hakları, yargı bağımsızlığı, milletvekili dokunulmazlığı, üniversite özerkliği gibi temel konularda çok ayrıntılı ve hızlı değişikliklere gitmemiz, demokrasinin vazgeçilmez koşullarının buyruğudur.

Bugün elbette, 120 yıl önceki başlangıç noktasından çok ilerdeyiz. Ama çağdaşlaşma isteğini gerçekleştirmek için, hemen her gün yeni ihtiyaçların giderilmesi zorunluluğu ile karşılaşıyoruz. 120 yıllık bir anayasa deneyimine sahip olan ve dünyanın gördüğü en büyük demokrat önder olan Atatürk'ü bağrından çıkartan bir ulus için bu hedeflere ulaşmak zor değildir."

İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. **Bülent Berkarda** ise 120 yıl önce yürürlüğe giren ilk Anayasayı, önemli eksikliklerine rağmen "Siyasi İnkılap" olarak değerlendirdi ve Cumhuriyet Anayasasına sahip çıkılmasını istedi.

TBMM Başkanvekili ve Kültür,

Sanat ve Yayın Kurulu Başkanı **Hasan Korkmazcan** da Kanun-i Esasi'nin halkoyuyla desteklenmiş bir anayasa olmadığını, kökeninde ulusal egemenlik bulunmadığını belirterek "Bu bakımdan ulusal egemenlik ilkesinden doğan TBMM'nin böyle bir Anayasanın ilanını neden sempozyum konusu ettiği haklı olarak sorulabilir. Biz sadece bugüne ilgilenmiyoruz. Bugünkü her olayın kökünün geçmişte bulunduğunu bilmemiz gerekir. Kanun-i Esasi bütün eksikliklerine rağmen tarihimizin ilk anayasasıdır." diye konuştu.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. **Aysel Çelikel**'in başkanlığındaki ilk oturumda Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Prof. Dr. **Gülnihal Bozkurt**, "Hukuk tarihimiz açısından Kanun-i Esasi'nin durumu", Boğaziçi Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. **Zafer Toprak** "Sivil toplum, temel hak ve özgürlükler ve Kanun-i Esasi" konusunda bildirilerini sundular.

TBMM Başkanı ve Kültür Sanat Yayın Kurul danışmanı, Anadolu Üniversitesi öğretim Üyesi Prof. Dr. **Ahmet Mumcu**'nun başkanlığındaki ikinci oturumda ise şu konuşmacılar yer aldı:

İ.Ü. Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. **Necmi Yüzbaşıoğlu**. "Kanun-i Esasi'nin devlet yönetimine getirdiği yenilikler."

İ.Ü. Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. **Bülent Tanör**, "Kanun-i Esasi Çerçevesinde Oluşan Enternasyoneller".

C. Senatosu eski üyesi, Türk Parlamento Tarihi Araştırma Grubu Başkanı Em. Tüma. **Fahri Çoker** "1976 Kanun-i Esasi'sine göre kurulan Ayan ve Mebusan Meclislerinde kişiler ve Olaylar."

TBMM Başkanlık Divanı, sağlık ve telefon faturaları ile Meclis binalarında sigara içmeyi sınırladı

TBMM Başkanlık Divanı, 25 Aralık günü yaptığı toplantıda bir dizi karar alarak TBMM'de yeni düzenlemeler yaptı. Tedavi giderlerinde sadece Türk Tabipler Birliği tarafından yıllık olarak belirlenen fiyat tarifeleri üzerinden ödeme yapılmasını kararlaştıran Başkanlık Divanı ayrıca, Meclis binalarında sigara içilmesine de kısıtlama getirdi.

TBMM Başkanlık Divanının, Başkan Mustafa Kalemli başkanlığında yapılan dört saatlik toplantısında, sağlık giderleri konusunda İdare Amirleri tarafından hazırlanan yönetmelik değişikliklerine ilişkin öneriler görüşülerek şu prensip kararları alındı:

Sağlık giderleri

- Bundan böyle eski ve yeni milletvekilleri ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler, Türk Tabipler Birliğinin yıllık ücret tarifi esas olmak kaydı ve şartıyla istedikleri sağlık kurumunda tedavi olabilecekler. TBMM, hiçbir sağlık kurumu ile özel sözleşme imzalamayacak. Sağlık kurumları tarafından gönderilecek faturaların sadece TTB tarafından belirlenen tarife çerçevesinde ödemeleri yapılacak. TTB listelerinde yer almayan tedavi ücretlerinin ödenmesinde ise TBMM Başkanlığınca hazırlanacak esaslar dikkate alınacak.

- Her türlü yurtdışı tedavi giderlerinde yüzde 10 katılım payı alınacak.

- Kaplıca tedavi giderleri kesinlikle ödenmeyecek; ancak hastanelerde yapılmak kaydıyla fizik tedavi ücretleri TBMM tarafından ödenecek.

- Suit oda ücretleri kabul edilmeyecek, akupunktur gibi uygulamalar tedavi kapsamı dışında tutularak bu giderler de TBMM tarafından kabul edilmeyecek.

- TBMM'deki sağlık ve tedavi-

Kulislere ve siyasi parti grup toplantı salonlarına da ziyaretçi alınmayacak

lere ilişkin bütün işlemler TBMM Başkanlığı bünyesinde oluşturulan heyet tarafından incelenip kontrol edilerek denetimi yapılacaktır.

Telefon faturaları

TBMM Başkanlık Divanı, milletvekillerinin çalışma bürolarında bulunan telefon faturalarının ödenmesine ilişkin esaslarda da değişiklik yapılmasını kararlaştırdı. Buna göre;

- Şehirlerarası ve fonotel konuşmalarının bir yıllık toplam tutarı, milletvekillerinin bir aylık ödenek ve yolluk miktarını geçemeyecek. Bu miktarı aşan kısım milletvekillerinden tahsil edilecek.

Sigara yasağı

Başkanlık Divanı ayrıca, 4207 Sayılı Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Yasa Uyarınca TBMM'de sigara içimi konusunda da yasanın öngördüğü düzenlemeleri karara bağladı. Buna göre;

- Genel Kurul Salonunda, siyasi parti grup salonlarında, komisyon toplantı salonlarında, lostra salonlarında, halkla ilişkiler binalarının milletvekili odaları dışındaki bütün mekanlarında, halkla ilişkiler müracaat salonunda, kütüphanede, sağlık merkezinde, asansörlerde, servis araçlarında ve beş veya beşten fazla kişinin görev yaptığı kapalı mekanlarda sigara içilmesi yasaklandı. Bu yerlere İdare Amirliğince yasada öngörülen uyarı levhalarının asılması kararlaştırıldı.

- Havalandırma tesisatı olan binaların sadece koridor ve antreleri ile, genel kurulun iç kulislerinde işaret-

lenen yerlerde sigara içilebilecek; havalandırma tesisatı bulunmayan binalarda ayrılan yerler dışında sigara içilmeyecek.

- Konunun takibi İdare Amirleri ve birim amirleri tarafından yapılacaktır ve yasa hükümleri uygulanacaktır.

Ziyaretçilere ilişkin düzenlemeler

Öte yandan TBMM Başkanı Mustafa Kalemli, 19 Aralık'ta, grup başkanvekilleri ve idare amirlerine bir yazı göndererek, TBMM kulislerine ve siyasi partilerin grup toplantı salonlarına ziyaretçi alınmayacağını duyurdu. Kalemli, yazısında şöyle dedi:

"TBMM ana binasına ziyaretçi kabul edilmesine ilişkin olarak çeşitli zamanlarda Başkanlık Divanında alınan düzenleyici kararlar idare amirlerimiz tarafından sayın milletvekillerine duyurulmuş ve bu konuda yardımcı olunması rica edilmiştir. Ayrıca Danışma Kurulu toplantılarında da sayın grup başkanvekillerinin mutabakat ve destekleri alınmıştır.

Özellikle kulislere ve grup toplantı salonlarına giren ziyaretçilerin, milletvekillerinin çalışma ve görüşmelerini engellediği bir gerçektir. Bunun yanında güvenlik bakımından da önemli sakıncaları bulunan bu duruma bir düzenleme getirilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Bu nedenle; siyasi partilerin grup toplantılarına, milletvekilleri dışında, kendi iç yönetmeliklerinde belirtilen kişilerle sadece genel başkanın koruma amiri veya yerine bir başka görevlinin girmesine izin verilecektir. Aynı şekilde kulislere de ziyaretçi alınmayacaktır. Gereği için sayın milletvekillerimizin başkanlığımıza yardımcı olacaklarını umuyor ve parti gruplarımızın sayın yöneticilerinin gayretlerini beklediğimi bilgilerinize sunuyorum."

Konsolide bütçe 6 katrilyon 361 trilyon 685 milyar lira olarak bağlandı

1997 bütçesi yürürlükte

1997 Mali Yılı Bütçe görüşmeleri TBMM Genel Kurulunda 9-18 aralık tarihleri arasında yapıldı. 1997 konsolide bütçesi 6 katrilyon 361 trilyon 685 milyar 500 milyon lira olarak kabul edildi.

Bütçe görüşmelerinde önce bütçe tasarısının tümü üzerine siyasi parti grupları görüşlerini açıkladılar.

CHP Grubu adına konuşan Genel Başkan **Deniz Baykal**, geçen yıl "46 milyar dolarlık bütçeye Türkiye sığmaz" diyen Başbakan Erbakan'ın, 41 milyar dolarlık bir bütçe getirdiğini belirterek, "Üstelik bir de ortada 30 milyar dolarlık kaynak paketi var. Bu bütçeyse, kaynaklar nerede? Yok ortadakiler kaynaksa bütçeyi ne yaptınız?" diye sordu.

Başbakan Necmettin Erbakan'ın bugüne kadar çeşitli konularda söz verdiğini ancak bunların hiçbirini tutmadığını da öne süren **Deniz Baykal**, "Tam 41 çeşit balon uçuruldu. Söylenenlerin hepsi boş çıktı" diye konuştu. **Baykal**, adil bir vergi reformu ile, orta vadeli istikrar programı uygulamanın kaçınılmaz olduğunu da vurguladı.

RP Grubu adına konuşan Manisa Milletvekili **Bülent Arınç** ise, Türkiye'de ekonomik dengelerin altüst olduğunu savunarak, "Borçlu ve suçlu bir ülke olduk. 1980'den sonra ülkeyi yöneten herkesin bunda payı var" diye konuştu.

ANAP İstanbul Milletvekili **Güneş Taner** de, Başbakan Necmettin Erbakan'ın, 1997 Haziran ayında erken seçime gitmeye hazırlandığını öne sürdü. Bütçe yasa tasarısının "denk olduğu iddia edilen hayali bir bütçe" olduğunu da savunarak, bu bütçenin Temmuza kadar bile dayanmayacağını iddia etti.

ANAP adına söz alan diğer konuşmacı Ankara Milletvekili **Agah Oktay Güner** de, Başbakan Erbakan'ın daha önce "siyaset ahlaklır" dediğini hatırlatarak, "Şimdi sizin ahlakınız TEDAŞ ve TOFAŞ kayalarında paramparça oldu. Adil düzen Erbakan tarafından toprağa gömüldü" dedi.

DYP Grubu adına ise Şanlıurfa Milletvekili **Necmettin Cevheri** söz aldı. Susurluk kazasından sonra ortaya çıkan gelişmelere değinen **Cevheri**, "Üçgenin bir köşesinde devleti görmekten ızdırıp duyuyorum. Birtakım kişiler yanlış yapmış olabilir, ama topyekün devleti suçlu göstermek yanlıştır. Benim hakimim onu nereye kadar, kime kadar giderse oraya götürür" dedi.

DBP lideri **Bülent Ecevit** de konuşmasında, Susurluk-taki kazayla silahlı eylemciler ve çetelerle ihale, kumar, eroin mafyalarının, feodal güçlerin, bazı siyasal güçlerin ve bazı güvenlik güçlerinin, devleti yıllardır içinden çürüttüklerinin ortaya çıktığını savundu. 1997 yılı bütçesinin en az 3 katrilyon açık vereceğini de öne süren **Ecevit**, "Bütçe, Erbakan'ın, hayalciliğinin örneğidir. Hem açık, hem enflasyonist, hem rantiyeci, hem de adaletsiz bir bütçedir. Hükümet borçlanmaya devam edecek, bu borçlar dövize çevrilecek ve hükümet karşılıksız para basacak. Bütçe vergi kaçakçılığını özendiriyor. Kaynak yaratan değil kaynak kurutan bir bütçe" diye konuştu.

Hükümet adına eleştirileri yanıtlayan Başbakan **Necmettin Erbakan** konuşması sırasında Meclis kürsüsünde kurulan perdeye tepegözle yansıtılan tablolar hakkında bilgi verdi. Hükümeti eleştiren muhalefet sözcülerinin alternatif çözüm önermediklerini belirten **Erbakan**, "Bizim hükümete gelmemiz, itfaiyenin yangına, cankurtaranın hastaya yetişmesi gibi oldu. Hükümete gelmeseydik bütçeden faizler için ödenecek para 20 milyar dolar olacaktı. Biz bu rakamı 18 milyar dolara indirdik. Bizim Sayın Baykal'ın söylediği gibi hayali balonlarımız yok. Aksine onların üfledikleri balonları söndürmekle meşgulüz" dedi.

Ulaşım, serbest bölgeler, kompleksler, enerji ve özel-leştirme olarak sıraladığı "flaş projeleri" de tanıtan **Erbakan**, bu proje tutarının toplam 82 milyar dolar olduğunu bildirdi.

Konuşmalar tamamlandıktan sonra TBMM Genel Kurulu bütçenin maddelerinin görüşülmesine geçti. 10 gün boyunca süren bütçe görüşmeleri 18 Aralık günü tamamlandı. Bütçe görüşmelerinin son gününde de gruplara bütçenin tümü üzerinde söz verildi.

ANAP Genel Başkanı **Mesut Yılmaz** partisi adına yaptığı konuşmada, 1997 bütçesini "denk değil densiz" diye niteledi ve "Bu bütçe hayalidir, ciddiye alınacak yanı yoktur. Bütçe hastalık tablosudur" dedi. Konuşmasında Susurluk kazası ile ortaya çıkan gelişmelere değinen **Yılmaz**, "İdaresini çetelere teslim eden devletlerin akıbeti batmaktır. Suçlular devlet zırhına sığı-nyor" dedi. **Mesut Yılmaz**'ın, RP'lilerin tepkilerine neden olan konuşmasından sonra söz alan CHP lideri **Deniz Baykal** da bütçenin "şizofrenik" olduğunu öne sürdü ve "Ülkenin adil düzen balonlarına değil, can simitlerine ihtiyacı var" dedi. Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller'in, "Devlet için kurşun atan da yiye de şerefidir" sözlerini eleştiren **Baykal**, "Devlet için kurşun atan şerefli de Abdi İpekçi, Uğur Mumcu ne?" diye sordu ve Türkiye'de adaletin tehlikeli bir biçimde siyasetin etki alanına girdiğini söyledi.

RP Diyarbakır Milletvekili **Ömer Vehbi Hatipoğlu** da, çete tartışmalarının devleti rencide eder hale geldiğini savuna-rak, "Türkiye Cumhuriyeti hukuk devletidir, hukuk devletinde çete olmaz, Çetelerle de devlet olmaz. Kimse kendini devletin yerine koyamaz" dedi. **Hatipoğlu**, hükümetin, "İslamın birleştiriciliği" unsuruna önem verdiğini söyleyerek, "Görev başındaki hükümet, islamın birleştirici özelliği ile Doğu ve Güneydoğu'daki yangını söndürme azmi içindedir. Bu amaçla, bütçede gelir dağılımındaki bozukluğu giderici tedbirler alınmıştır" diye ko-nuştu.

Eleştirileri yanıtlayan Maliye Bakanı **Abdüllatif Şener** de, "İktidar ateşten gömlek, muhalefette kalalım" diyenlerden olmadıklarını belirterek, işçi ve memur ile bunların emeklilerine enflasyonun üstünde ve büyüme oranına endekslili olarak zam yaptıklarını vurguladı. Daha sonra oya sunulan 1997 Mali Yılı bütçesi kabul edildi.

Türk kadını 62 yıldır politikada

★ 5 Aralık 1934 tarihinde Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı verilisinin yıldönümünde TBMM'de konuşan kadın milletvekilleri, Türk kadınlarının Atatürk'ün kendilerine verdiği bu hakkı yeterince kullanamadığından yakındılar

Türk kadınlarına 5 Aralık 1934 tarihinde TBMM'de kabul edilen bir yasa ile seçme ve seçilme hakkı verilisinin 62. yıldönümü çeşitli etkinliklerle kutlandı. TBMM Başkanı **Mustafa Kalemli**, yayınladığı mesajda, "Kadınlarımızın siyasal yaşama daha aktif olarak katılmalarını sağlayıcı imkan ve fırsat ortamı, cumhuriyetimizin ve demokratik rejimimizin daha güçlenmesine katkıda bulunacaktır" derken, TBMM'deki çeşitli partilere mensup kadın milletvekilleri de, Genel Kurul'da gündem dışı konuşmalar yaparak konuya ilişkin görüşlerini dile getirdiler.

TBMM Başkanı **Mustafa Kalemli** 5 Aralık günü yayınladığı mesajda şunları söyledi:

"5 Aralık 1934 tarihinde TBMM'de kabul edilen yasa ile, Türk kadınlarının, dünyadaki pek çok ülkeden önce bu en doğal demokratik hakkı elde etmeleri gurur ve sevinç kaynağımızdır. Bu nedenle Yüce Atatürk'ü bir kere daha rahmet ve minnetle anıyorum.

Kadınlarımız aslında tarih boyunca toplumsal yaşamımızda daima saygın bir konuma sahip olmuşlar, erkeklerle her zaman yan yana omuz omuza her alanda birlikte çalışmışlardır. Türk kadını bir taraftan aile içindeki görevini derin bir sevgi, şefkat ve özveriyle sürdürürken, diğer taraftan da yaşamın her alanında görevler üstlenmişler, başarılı hizmetlerde bulunmuşlardır. Özellikle Cumhuriyet ilkelerinin ve demokrasinin ülkemizde yerleşmesi, kökleşmesi ve gelişmesinde kadınlarımızın ağırlıklı rolü ve katkıları her türlü takdirin üzerindedir.

Hiç şüphe yok ki, kadınlarımızın siyasal yaşama daha aktif olarak katılmalarını sağlayıcı gerek kişisel tercih ve gerek siyasal partilerimizin hazırlayacakları daha geniş imkan ve fırsat ortamı, Cumhuriyetimizin ve demokratik rejimimizin daha da güçlenmesine güç kazandıracaktır."

İmren Aykut: 5 Aralık'ta demokrasinin temeli atıldı

TBMM'de görev yapan kadın milletvekillerinden bir kısmı, Türk kadınına seçme ve seçilme hakkının verilisinin yıldönümü nedeniyle TBMM'de gündem dışı konuşmalar yaptılar. TBMM Genel Kurulunun 3 Aralık günkü birleşiminde konuşan Adana Milletvekili **İmren Aykut**, 5 Aralık'ın Türk demokrasi tarihinin en önemli günü olduğunu, çünkü 62 yıl önce, 5 Aralık günü, 1924 Anayasasının iki maddesi değiştirilerek, Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı sağlandığını, Türk kadınları-

nın, bu tarihten itibaren, vatandaşlık sıfatı kazanıp, ülke yönetimine, seçerek veya seçilerek katılabilme imkanına kavuştuklarını belirtti. **Aykut** şöyle konuştu:

TBMM BÜLTENİ ○ 6

"Ülke nüfusunun sadece yarısının seçtiği ve seçildiği rejim, elbette ki, demokrasi olamaz. Nüfusun yarısının sistem dışı bırakılması, insan haklarının tam anlamıyla ihlali olmaktan öte, aynı zamanda, büyük bir beşeri ısrıftır. Uygarlıkla, çağdaş değerlerle bağdaşmayan bu durumu, Atatürk gibi büyük bir lider kabul edemezdi. Nitekim, Büyük Önderimiz, bütün yurt gezilerinde, halkımıza bu gerçekleri anlatarak, kadınlara bu hakların verilmesi gerektiğini, onların bunu hak ettiğini savunmuştur. Sonuçta, Türkiye Cumhuriyeti'nin 5 inci Meclisi, 5 Aralık 1934 günü, 1924 anayasasını bu istikamette değiştirerek, Türkiye'de demokrasinin temelini atmıştır."

Demokrasinin toplumun her kesiminin mümkün olduğu kadar fazla oranda kararlara katıldığı bir rejim olduğunu, bu açıdan bakıldığında, 62 yıllık geçmişe sahip demokrasimizin iyi bir seviyede olmadığını kaydeden **İmren Aykut**, "43 milyon kadın nüfusumuz, 17 milyon kadın seçmenimiz var. Bunlar parlamentoda bugün, sadece yüzde 2.7 oranında temsil ediliyorlar. Merak ediyorum, demokrasi savunucuları, insan hakları savunucuları bundan hiç rahatsızlık duymuyorlar mı? Bu kimseler, acaba demokrasiyi nasıl anlıyorlar, neye demokrasi diyorlar?" dedi.

Aykut, demokrasiyi genişletmek, daha iyi uygulamak, gerçek bir yaşam tarzı haline getirmek zorunda olduğumuzu, haksızlıkların, adaletsizliklerin, kirliliklerin, huzursuzlukların, insan hakkı ihlallerinin demokrasinin işlemediği ülkelerde mevcut olduğunu hatırlattı.

Aykut, demokrasiyi genişletmek, daha iyi uygulamak, gerçek bir yaşam tarzı haline getirmek zorunda olduğumuzu, haksızlıkların, adaletsizliklerin, kirliliklerin, huzursuzlukların, insan hakkı ihlallerinin demokrasinin işlemediği ülkelerde mevcut olduğunu hatırlattı.

Sema Pişkinsüt: Kadınlarımız mutlular mı?

Daha sonra aynı konuda söz alan Aydın Milletvekili **Sema Pişkinsüt** ise sözlerine Nazım Hikmet'in, "Ve ka-

dınlar/ Bizim kadınlarımız/ Ve sanki hiç yaşamamış gibi ölen/ Ve sofradaki yeri öküzümüzden sonra gelen/ Ve dağlara kaçırıp uğrunda hapis yattığımız/ Ekinde, tütünde, odunda ve pazardaki/ Bizim olan kadınlar/ Bizim kadınlarımız" şeklindeki şiiri ile başladı. "Nazım Hikmet'in 1939 yılında yazdığı bu şiirden sonra ne değişti?" diye soran **Pişkinsüt**, "Herhalde, batan hayvancılıktan sonra, olsa olsa, sofradaki yerimiz değişmiştir" dedi.

Pişkinsüt sözlerini şöyle sürdürdü:

"Kadınlarımıza bakalım, mutlular mı? Bugün Türkiye'de yerel yönetimlerde binde 4, Meclis'te yüzde 2.36, üst düzey yönetimlerde yüzde 1.3 oranında kadını var. Ülke kadınlarının yüzde 82'si tarım kesiminde çalışmakta, bunların yüzde 89'u ücretsiz aile işçisi ve ülkedeki tüm gayrimenkullerin yüzde 73.1'i sadece erkeklerin mülkiyetinde, kadınların yüzde 8.7 mülkiyet hakkı var.

15 yaşın üzerinde okur yazar olmayan kadınların oranı yüzde 31, bu oran, 6 yaş üzerinde yüzde 28, Doğu'da yüzde 48 ve biz hala, daha 8 yıllık ilköğretimi bekletiyoruz.

Ülkemizde, anne ölüm hızı çok yüksek olup, gelişmiş ülkelerin 30 katıdır. Günde 6, yılda 2 bin 200 kadın anne olmanın bedelini yaşamını yitirerek ödüyor. Kadınlarımız kırsal kesimde yüzde 60, Doğu'da yüzde 63'ü ilk dört hafta içerisinde bebeğini kaybediyor. Türkiye'de hala daha doğurganlık oranı yüzde 2.5, Doğu'da ise yüzde 4.4.

Ülkemizde genelev kadınlarının yüzde 41.6'sı hiç eğitim görmemiş, yüzde 44'ü ilkök mezunu, yüzde 64'ü kırsal kesimden gelmiş ve bunların yüzde 65'inin çocuğu var, bu çocukların yüzde 82'i de maalesef annelerinin mesleğini bilmiyor.

Kadınların işledikleri suçlar içinde birinci sırada hırsızlık, ikinci, üçüncü sırada adam öldürme ve zina suçları var; eğitimle de orantılı gidiyor. Bugün cezaevlerinde kadın zor koşullarda.

Doğdu okullar büyük oranda kapalı, kız çocukları yeterince eğitilemiyor. Hala, dört-beş imam nikahlı evlilikler mevcut.

Bugün dağlardaki kızlarımız onurlarıyla öldüklerini iddia ediyorlar. Göç ve işsizlikle, Doğu'da çok zor koşullardalar.

Bu arada, yetmiyormuş gibi, Türkiye'de bir yılda işlenen 36 bin suçun, yaklaşık 20 bini kadınlara tecavüzden oluşuyor. Bugün eşlerini döven erkeklerin sayısı 1 milyon 100 bin. Kaldı ki bu resmi rakam. Ülkemizde erkeklerin yüzde 54'ü kadınlardan daha akıllı olduklarını söylüyorlar ve yüzde 45 erkek, kadının kocasına itaat etmediği zaman dövülebileceğini savunuyor. Yüzde 64 erkek, tartışmada erkeklerin daima haklı olduğunu söylüyor.

Paylaşmak, bütünleşmek, karşılıklı değerlerden yararlanmak varken, neden başa çıkmak gereği duyuluyor; neden hep ezmek, üstünlük yarışı sürüyor.

Kaldı ki aklın, öfkenin, acının ya da sevginin cinsiyeti de yoktur. Üstelik kadının sevgisi, şefkati, katkısı olmadan ne yapılabilir ki? Bugün, onuruyla, kişiliğiyle, haklarıyla, insanlığıyla oynadığımız kadından ne beklenebilir ki?

Bugün hepimiz biliyoruz ki, gerek çocuklarımız için, gerekse ülkemizin geleceğinde, bilgiyi ve aklını kullanabilen çağdaş kadın çok önemlidir, çünkü çağdaş kadın, bugün, aydınlığın ve laikliğin teminatıdır.

Kara çarşafa girmeyen, dört duvar arkasına gizlen-

meyen, alını açık, vicdanı hür, her konuda erkeğinin yanında, eşit yasal haklara sahip, Atatürk ilkelerinden şaşmayan, ülkesini ve geleceğini savunan kadınlara ihtiyacımız var.

Bizler, laikliğin din ve yaşam özgürlüğü olduğunu, laikliğin ulusal egemenlik ve ulusal bağımsızlık olduğunu çok iyi biliyoruz. Bunun aksi olan şeriat düzeninin de teokratik faşizm olduğu ve bugün, ülkemizin aydınlığa kavuşmuş olan kadınlarının, bunun ne demek olduğunu çok iyi bildiklerini de biliyoruz.

Sayın üyeler, sizler gibi, demokratik ve laik cumhuriyet, Atatürk ilke ve inkılaplarına yemin etmiş, kızlarını oğulları gibi yetiştiren, şahsiyetli, eğitilmiş insanlara, erkeklere ihtiyacımız var. Bizler erkeklere güveniyoruz, erkeklerin de bizlere güvenmesi gerekir. Güveninizi insan haklarına, şiddete ve ayrımcılığa karşı çıkmaya, eşitlik konusunda destek vererek gösteriniz.

Son söz olarak da Tefvik Fikret'in 'Elbette sefil olursa kadın, alçalır beşer' sözlerini hatırlatıyorum."

Oya Araslı: Seçimlerde kadın kotası gerekli

İçel Milletvekili **Oya Araslı** da, 5 Aralık'ın buruk bir

sevinçle kutlandığını çünkü, 1935 seçimleriyle Meclis'e giren kadın milletvekili oranına bugün hala ulaşamadığını ve yasalardaki eşitliğin yaşama tam olarak geçirilemediğini belirtti. Bu durumun, demokrasimizin bir erkekler yönetimine dönüşmesine yol açtığını ve bundan kurtulmanın çaresinin, belli bir süre için, milletvekili ve yerel seçimlerde kadın kotası uygulamak olduğunu savunan **Oya Araslı**, şöyle konuştu:

"5 Aralık sevincine hüzün katan bir başka durum da, birtakım yasalarımızın, erkeklere üstünlük tanıyan hükümleri nedeniyle, bu eşitliğin tam anlamıyla yaşanamamasıdır. Medeni kanunumuzun, aile reisliği, aile bakım yükümlülüğü, soyadı, ikametgah, aile konutunun seçimi, evlilik birliğinin temsili, karının yaptığı hukuki işlemlerin geçerliliği, velayet ve mirasta tarımsal işletmelerle ilgili hükümleri bu tür eşitsizliğin örnekleridir. Bu eşitsizlikleri giderecek bir Medeni Kanun değişikliği önerisini TBMM'ye vermiş bulunmaktayız.

Diğer yandan, bazı hukuk kuralları da, eşitlikçi bir anlayışla ortaya konulmuş olmalarına rağmen, uygulamada, kadın aleyhine çalışarak eşitliği bozabilmektedir. Bu tür kurallar arasında, Medeni Kanunumuzun, evlilikte zorunlu mal rejimiyle ilgili hükümleri de yer almaktadır. Mal ayrılığı olarak adlandırılan bu zorunlu rejim, özünde eşitlikçi olmasına rağmen ölüm veya boşanmada, kadın eş aleyhine sonuçlar doğurmaktadır. Bu konuda da, evlilik boyunca edinilen malların, ölüm veya boşanma halinde, eşler arasında eşit biçimde paylaştırılmasını öngören bir Medeni Kanun değişikliği önerimiz TBMM'ye verilmiş bulunmaktadır.

Bu arada, boşanma sonrası maddi sıkıntıya düşen

eşi koruyacak sistemler geliştirilmeden, 1983 yılında Medeni Kanunda yapılan değişiklikle boşanmanın kolaylaştırılmasının, çok kere kadın eşin mağduriyetine neden olduğuna da dikkat çekmek istiyorum."

Kadınların ıstırabına yol açan durumlardan birinin de "şiddet" olduğunu vurgulayan **Oya Araslı** kadını, özellikle kocasının, babasının, erkek kardeşinin uyguladığı ev içi şiddete karşı koruyacak hukuk kurallarının ve sosyal yardım mekanizmalarının, bugün, gerektiği ölçüde yeterli olmadığını, bu konuda gerekli önlemlerin de derhal alınmasını beklediklerini bildirdi.

Araslı sözlerini şöyle sürdürdü:

"Türkiye'de kadınlarımızı toplumsal yaşamın her alanında erkeklerle eşit konuma getirmek, eşitsizlikleri ortadan kaldırmak ve tarafı olduğumuz, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığı Önleme Sözleşmesi doğrultusunda bir düzene ulaştırabilmek için yoğun bir çalışmaya girişilmesi gerekmektedir.

Eski bir atasözü 'Göğün yarısı kadınlarındır' diyor. Biz kadınlar, göğün yarısını değil, ama, yalnız yeryüzünde eşitliği arıyor ve istiyoruz. Bu hedefe ulaşmak için de, TBMM'deki, cinslerarası eşitliğe inanan tüm milletvekillerinin desteğini bekliyoruz.

Kadınlarımızın katlanamadığı bir başka husus da, günümüzde Atatürk ilkelerine, laik ve demokratik cumhuriyet anlayışına karşı hareket ve düşüncelerin kazanmış olduğu ivme. Hele, bu tür düşünce sahiplerinin, düşüncelerini, kadınlarımızın giysileriyle simgeleştirmeye kalkışmalarının ve bazı kadınlarımızın da kendilerini buna alet etmekten kaçınmamalarının üzüntüyle izlendiğini ifade etmekten kendimi alamıyorum.

İşilay Saygın: Kadınlara yönelik kanun tasarıları hazırlandı

Gündem dışı konuşmalara yanıt vermek üzere söz alan Devlet Bakanı **İşilay Saygın** da, 5 Aralık kutlamalarının bu yıl ilk kez Devlet Bakanlığının öncülüğünde, Ankara'daki tüm gönüllü kuruluşlarla 13 kadın milletvekilinin elele vermesiyle organize edildiğini bildirdi.

Kadınların seçme ve seçilme hakkının, sadece bir kadın hak-

kı değil, demokrasinin gereklerinden biri olduğunu hatırlatan **İşilay Saygın**, kadınların siyasal yaşama aktif olarak katılmalarını sağlayacak olumlu destek politikaları gerektiğini söyledi.

Saygın, "Kadınlara yönelik kanun tasarılarımızı hazırladık; zamanı gelince, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğünce hazırlanan bu kanun tasarılarımızı sizlere anlatacağım. Medeni Kanun çalışmalarımızda son aşamadır. Hükümet olarak bunun takipçisiyiz." dedi.

Birgen Keleş: Kadınlar seçilme haklarını tam olarak kullanamıyor

TBMM'nin 5 Aralık günkü birleşiminde gündem dışı söz alan İzmir Milletvekili **Birgen Keleş** de, 21 inci Yüzyıla girerken, 550 kişilik Meclis'te, kadınların, sadece, 13 kişiyle temsil edilmesinin, üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olduğunu, oranının düşük olmasının, Türkiye'de kadınların seçilme haklarını tam olarak kullanmadığını gösterdiğini söyledi.

"Aslında dünyada kadın haklarının ne kadar kullanıldığı, hangi oranda kullanılması gerektiği çok gündemde değildir; çünkü gündemde olan kadın erkek eşitliğidir" diyen **Birgen Keleş**, kadınların ailede, çalışma yaşamında, eğitimde, politikada ve ülkelerin yurt dışında temsil edilmesinde, erkeklerle eşit olarak yer almasının, hakların kullanımı yanındaki bir hedef olması gerektiğini ifade etti.

Toplumsal yaşamın her alanında kadınların erkeklerle eşit olarak yer almasının, her şeyden önce, bir insan hakları sorunu, bir demokrasi sorunu olduğunu vurgulayan **Birgen Keleş**, "Eğer insan haklarına ve bunların eksiksiz uygulanmasına değer veriyorsak, eğer çoğulcu ve katılımcı demokrasiyi, çağdaş bir yönetim biçimi ve erdemli bir yönetim şekli olarak görüyorsak, o zaman, kadın hak ve özgürlüklerinin eksiksiz kullanılmasını ve kadın erkek eşitliğini de savunmalıyız" dedi.

Birgen Keleş sözlerini şöyle sürdürdü:

"Kadınların Meclis'te, erkeklerle eşit olarak yer almalarının çok önemli nedenleri vardır. Kadınlar, ekonomik ve sosyal sorunları erkeklerle birlikte, ama onlardan daha ağır şekilde yaşamaktadırlar; dolayısıyla, bu tür sorunların konuşulduğu, bunlara çözüm arandığı ortamlarda bulunmaları çok doğaldır. Ayrıca, sadece kendilerinin değil, eşlerinin ve çocuklarının sorunlarını da en az aynı yoğunlukta yaşayan kişiler olarak, büyük bir özveriyle çözüm arayışında bulunacakları da tabiidir.

Bugün Türkiye'de, kadın erkek eşitsizliğinin önemli nedenlerinden biri eğitimidir. Zorunlu temel eğitimin 5 yıl olması ve eğitimin paralı olması, kız çocuklarını dezavantajlı duruma getirmektedir; çünkü sınırlı olanağı olan aileler, erkek çocuklarının eğitimine öncelik vermektedirler; bu bir ayrımcılıktır ve mutlaka aşılmalıdır. Kaldı ki bu konularda eşitliğin sağlanması, 1985 yılında kabul etmiş olduğumuz Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Kaldırılması Sözleşmesinin de bir gereğidir. 8 yıllık zorunlu temel eğitim kesintisiz olarak uygulanmalı ve öğretim birliği ilkesi zedelememelidir.

Eşitsizliğin bir diğer kaynağı da, ne yazık ki, kabul edildiği tarihte çok ileri hükümler taşıyan Medeni Kanundan gelmektedir. Medeni Kanun, bugün için pek çok eşitsizliği yaratan hükümleri içermektedir."

Laikliğin, tıpkı, çağdaş bir ülke olmak için, demokrasi için bir ön koşul olduğu gibi, kadın hak ve özgürlükleri açısından da bir ön koşul olduğunu savunan **Birgen Keleş**, bugün, "şeriat isteriz" sözlerinin yüksek sesle konuşuluyor

olmasının gerçek bir talihsizlik olduğunu ve bunda, şeriate yandaş olanlar kadar, laiklikle bağdaşmayan konuşmalara, hareketlere göz yuman, bunlara tepkisiz kalan, hatta öncülük yapan yetkililerin de büyük sorumluluğu olduğunu kaydetti.

Bigen Keleş'in konuşmasına yanıt vermek üzere söz alan Devlet Bakanı **İşıl Saygın** ise, bugün ülkemizde kadınların, bilimde, sanatta, sporda, iş yaşamında ve daha bir çok alanda etkin roller üstlendiğini ancak parlamentoda, kamu yönetiminde ve yerel yönetimlerde kadın temsilcilerin son derece düşük olduğunu belirtti.

Saygın şöyle dedi:

"Kadınlarımızın yeterince temsil edilmiyor olması ve halen her üç kadından birinin okuma yazma bilmiyor olması, bu konuda acil ve kalıcı politikalar geliştirmemiz ve özel önlemler almamız gerekliliğini çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu inançla, kadın ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığı olarak, yoğun bir çaba içerisindeyiz. Çalışmalarımızda, 1995 Eylül ayında Pekin'de yapılan Dördüncü Dünya Kadın Konferansında kabul edilen Pekin Eylem Platformunda alınan kararları da göz önüne almayız.

Milli Eğitim Bakanlığı ile birlikte yürüttüğümüz çalışmalar çerçevesinde, eğitimde kız çocuklarına fırsat eşitliği sağlamak için ilköğretimi 8 yıla çıkarma çabalarımız sürüyor. Önümüzdeki üç yıl içinde, köyünde öğrenim imkanı bulunmayan, başta kız çocuklarımız olmak üzere, tüm çocukların yatılı ilköğretim okullarına alınmasını takip etmekteyiz. Bu amaçla, yatılı bölge okullarıyla kız meslek liseleri yaygınlaştırılarak, yaklaşık 200 bin öğrencilik ek kapasite oluşturulmaktadır.

Aile ve Kadın Müsteşarlığının kuruluşu hakkındaki kanun tasarımız hazırlanmış ve Başbakanlığa sunulmuştur.

Kadın sorunlarıyla ilgili yasal düzenlemeleri gerçekleştirmek için, kanun tasarıları hazırlanmış ve Başbakanlığa sunulmuştur. Bu düzenlemelerle, şiddete uğrayan kadınların korumaya alınması ve kadının eşinden ayrıldıktan sonra mağdur durumda kalmaması sağlanacaktır. Ayrıca, çalışan kadınların kendi bekarlık soyadlarını kullanmasına imkan verecek tasarımız da Adalet Komisyonunun gündemindedir.

Hiçbir geliri olmayan kadınlarımızı ekonomik açıdan bir nebze olsun güçlendirebilmek ve onları, toplumsal yaşamın içerisine çekebilmek için elemeği pazarlarını açmış bulunuyoruz. Göreve başladığım günden beri 30 tane elemeği pazarı açtık.

Devlet Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Hakkari Valiliği arasında gerçekleştirmiş olduğumuz protokol çerçevesinde, Güneydoğudaki kadınlarımıza beceri kazandırma ve istihdama yönelik eğitim ve sağlık konusundaki programlarımızın da takipçisiyiz.

Bu çalışmalarda temel hedefimiz, kadınlarımızın ekonomik, kültürel, sosyal ve siyasal alanda statüsünü yükseltmek ve 2000'li yıllarda, eşit yurttaşlar olarak yerini almasının şartlarını gerçekleştirmektir."

TBMM

Internet'te

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bulunan bilgisayar ağı giderek genişliyor. Son gelişmelerle birlikte TBMM'de, idari ve mali işler, yasama ve destek hizmetleri uygulamalarının bilgisayar ortamına geçirilmesi ve işlemlerin bilgisayarlar yardımıyla takip edilmesi imkanı sağlandı.

İdari ve mali işlere ilişkin uygulamaların bilgisayar kayıtlarına girilmesi sonucunda, üyelerin tedavi beyannameleri ile tedavi harcamalarının yanısıra personel özlük işlerinin, saymanlık uygulamalarının, üyeler ve birimlerin telefon harcamalarının, personele verilen giyim yardımlarının takibinin bilgisayarlarla yapılması ortamına geçildi.

Yapılan çalışmalar sonucunda yasama uygulamalarının da bilgisayar kayıtları aracılığıyla takibi işlemine geçildi. Böylelikle, üyelerin yasama faaliyetleri, 19. Dönem 4. Yasama Yılından bu yana genel kurul tutanaklarının görüntülenmesi, TBMM TV'de video kasetlerin arşivlenmesi, TBMM WEB sayfasının geliştirilmesi, genel kurulda yapılan oylamaların takibi, TBMM Bilgisayar parkının izlenmesi imkanı sağlandı ve üyelerin yazışmaları için kullandıkları adres-etiket uygulamasına başlandı.

Destek hizmeti uygulamalarının bilgisayar kayıtlarına girilmesi sonucunda da, TBMM'de bulunan tüm resmi araçların akaryakıt tüketimlerinin, parça ve stoklarının, TBMM'ye giriş için verilen her türlü araç ve yaka kartlarının, yiyecek depolarına malzeme giriş çıkışının, koruma müdürlüğü personeline ait sicil ve diğer bilgilerin bilgisayarlarla izlenmesi imkanı sağlandı. Ayrıca yemek maliyetlerini belirleme ve satınalma işlemlerinin de bilgisayar kayıtlarına göre yürütülmesi ortamı yaratıldı.

TBMM Internet'te

Tüm bunların yanısıra Orta Doğu Teknik Üniversitesi üzerinden 1 Ekim 1996 tarihinden itibaren gerçekleştirilen Internet bağlantısına ek olarak TBMM WEB sayfasının içeriği genişletildi. TBMM WEB sayfasına, TC Anayasası, TBMM İçtüzüğü, Cumhurbaşkanlarımız, Meclis Başkanlarımız, Cumhuriyet Senatosu Başkanlarımız, TBMM Başkanlık Divanı üyelerine, Hükümet Başkanlarımıza, 20. Dönem üyelerine, 54. Hükümet üyelerine ait bilgilerin yanısıra, TBMM tarihçesi ile TBMM Başkanı Mustafa Kalemli'nin 20. Dönem 1. Yasama Yılına ait basın toplantısı metni ve 20. Dönem 2. Yasama Yılına ait Genel Kurul tutanakları kaydedildi. Internet üzerinden bu bilgilere ulaşmak için TBMM'nin adresi şöyle:

www.tbmm.gov.tr

TBMM Türk Dili Çalışma Grubu Toplantısı İstanbul'da yapıldı

TBMM, Türkçe'ye sahip çıktı

○ Türk dilini korumak ve sorunlarını belirlemek amacıyla TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu'na düzenlenen bilimsel toplantının açış konuşmasını yapan TBMM Başkanvekili Hasan Korkmazcan "Milli Kültür 2000" adlı bir kanun çıkarmaya çalışacaklarını söyledi.

Türk dilini korumak, içinde bulunduğu sorunları belirlemek ve nasıl bir yasal düzenlemeye gidilebileceği konusunda ortak bir tutum belirlemek amacıyla TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu tarafından düzenlenen bilimsel toplantı 22 Aralık 1996'da İstanbul'da yapıldı. Dolmabahçe Sarayı Medhal Salonda yapılan toplantıya, Kurul üyesi milletvekillerinin yanısıra Türk Dil Kurumu ve çeşitli üniversitelerden bilim adamları katıldı.

TBMM Başkanvekili ve Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanı **Hasan Korkmazcan** toplantıyı açarken yaptığı konuşmada 2000'li yıllarda milli kültürün çerçevesini çizecek "Milli Kültür 2000" isimli bir kanun çıkarmaya çalışacaklarını söyledi.

Dilin her türlü insanlararası ilişkisinin, toplumlararası ilişkisinin aracı olduğunu ancak dilin aynı zamanda milli kültürün taşıyıcısı olması nedeniyle amaç olduğunu vurgulayan **Korkmazcan**, şunları söyledi:

"Bu toplantımızın amacı, Türk dilinin kullanımıyla ilgili; dilimizin gelişmesini, milletimizin dünya milletleri arasındaki onurlu yerini almasında oynayacağı rolü tam yapabilmesini sağlayacak bir kanun çıkarılmasıdır. Bu çalışmaların asıl hedefi, 1997 yılı içerisinde bu kanunun Meclis'ten çıkarılması olacaktır; ama bu kanunun çıkması eğer bir model olarak değerlendirilirse, bunu TBMM'de grubu bulanan siyasi partilerimizin katılımıyla hazırlayıp başarıya ulaştırabilirsek, arkasından da kültür hayatımızla ilgili başka yasaları gerçekleştirmek amacındayız. Bunlar-

dan biri, **Milli Kültür 2000** adında, milli kültürümüzün bütün alanlarını kapsayan bir kanun çıkarılmasıdır. 2000'li yıllarda Türk kültürüyle ilgili hangi çalışmalar yapılacak, hangi hedeflere yönelinecek, bunların tamamını içerisine alan bir kanun yapılmasını düşünüyoruz. Dil konusunda çıkarılacak kanunda başarılı olabilirsek, aynı modeli **Milli Kültür 2000** isimli kanunla da gerçekleştirmeye çalışacağız."

Hasan Korkmazcan, Türk dilinin tarihi geçmiş ve kullanım açısından dünyanın en önemli dillerinden biri olduğunun UNESCO'nun 1995 yılında yaptığı bir araştırmayla ortaya konduğunu belirterek, "Türkçe en çok konuşulan beş dilden biri" dedi. Türkçenin, Türkçe yazıtların ortaya konduğu yedinci yüzyıla kadar dayandığını belirten **Korkmazcan**, Çin Seddi'nden Manş denizine kadarki alanda Türkçenin konuşulduğunu, 200 milyone insanın Türkçe ile anlaştığını anımsattı. **Korkmazcan** "Böyle bir dile sahip çıkmak ve korunmasını sağlamak ulusal bir vatandaşlık görevidir" dedi.

Hasan Korkmazcan, İçel Milletvekili **Fikri Sağlar**'ın, toplantıda Türkiye Yazarlar Sendikası, Türkiye Yazarlar Birliği, Edebiyatçılar Derneği, Dil Derneği, gazeteci dernekleri temsilcileri bulunmadığını, bu haliyle dili asıl kullanan ve yayanların eksikliğinin sözkonusu olduğunu söylemesi üzerine, bu toplantının bir başlangıç toplantısı olduğunu belirterek şunları söyledi:

"Biz, bu toplantının sonunda dokuz kişilik bir ko-

misyon seçeceğiz. O komisyon bundan sonraki çalışmalarını yürütecek, Türk diliyle ilgili bilim çevreleriyle, sivil toplum örgütleriyle, edebiyat ve kültür çevreleriyle; gazeteler ve medyanın diğer kuruluşlarıyla çok geniş bir işbirliği yapacaktır. Belki oralardan rapor istenecektir. Yani bizim yapacağımız yasal düzenlemenin içerisinde televizyon spikerliğinden reklam filmlerine kadar, ticari levhalardan yollardaki trafik işaretlerine kadar her konu girecektir. Bu nedenle çıkaracağımız kanunu toplumun her kesimi ile birlikte çıkaracağız. Yoksa bu kanun Meclis'in çıkardığı bir kanun olarak kalır."

Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Ahmet Ercilasun ise Türkçe ile ilgili sıkıntıları, telaffuz ve imla hataları, cümle yanlışlıkları, yabancı kelime ve deyimlere toplumun alabildiğince açılması, işyeri, dergi, radyo ve televizyonların da adlarını oluşturan yabancı kelimeler ve alfabe de bulunmayan harflerin dile girmesi olarak sıraladı.

Yapılacak kanuni düzenlemeyle bu kelimelerin kimseye yasaklanamayacağını ifade eden Prof. Dr. **Ercilasun**, ancak işyeri adlarına bir sınırlama getirilebileceğini söyledi. Televizyon ve radyolardaki telaffuz ve dil kullanma hatalarını önlemek için de sunucu ve spikerlere sertifika usulü getirilebileceğini kaydeden **Ercilasun**, yazılı basın için de bir izleme kurulu oluşturularak, yanlışların izlenip düzeltilebileceğini anlattı.

Prof. Dr. **Ahmet Ercilasun**, tüm yanlışların eksik ve yanlış eğitimden kaynaklandığını, yabancı dille eğitimin yaygınlaşmasının da bugün yaşanan sıkıntıda payı olduğunu vurguladı.

TBMM Başkanlık Divanı üyesi ve Kurul Genel Koordinatörü **Ali Günaydın** dil konusunda bilim adamlarının ve ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen bu toplantının bundan sonraki yıllarda da devam ettirileceğini belirterek, Türklerin göçebe hayatı yaşamalarından dolayı Türkçenin Moğol, Rus, Arap ve Fars dillerinin etkisinde kaldığını söyledi. **Günaydın** "Bunca etkinin altına girmesine rağmen, yedinci, sekizinci yüzyıllardan itibaren hala ayakta kalabilmiş olması dilimizin ne denli büyük bir dil olduğunu göstermektedir" dedi.

Hatay Milletvekili **Atila Sav**, dilin yasayla korunmasının mümkün olmadığını ancak yasama organına görev düşüğünü söyledi. Radyo ve televizyon spikerlerinden, parlamentodaki siyasi parti sözcüleri ve Başkanlık Divanı üyelerine kadar dili en iyi kullanması gereken insanların Türkçe yanlışları yaptıklarına değinen **Sav**, yasayla koruma yerine **Atatürk**'ün yöntemlerinden yararlanarak basın-yayın kuruluşlarının kullanılması gerektiğini ifade etti. Demokratik ülkelerde kültürün ve ideolojinin resmi yollarla denetlenemeyeceğini kaydeden **Atila Sav**, Türk Dil Kurumu'nun eski haline getirilmesi için çaba gösterilmesini istedi.

Trabzon Milletvekili **Hikmet Sami Türk**, Türkiye'nin başka ülkelerin kültür emperyalizminin sonuçlarıyla karşı karşıya olduğunu, bu nedenle Fransızların yaptığı gibi kanunla dilin korunmasının zorunlu olduğunu bildirdi.

Türk şunları söyledi:

"Türkçenin korunması ve geliştirilmesi herhalde ortak amacımızdır; ama, çıkarılacak yasanın uygulanabilir olması gerekir. Dil kuralları yasa kurallarıyla kolay kolay düzenlenebilecek kurallardan değildir. Uygulanabilecek kurallar derken hem ona uyulmasını sağlayacak, hem de uygulamayı izleyebileceğimiz kurallar.

Çıkaracağımız yasada yasaklardan çok, özendirici tedbirler, ödüllendirici, iyi, güzel kullanımı ödüllendirici tedbirler getirebiliriz. Sanıyorum, o daha başarılı bir yol olur. Tabii, burada eğitimin rolü çok büyük, ilkokuldan üniversiteye kadar Türkçenin çok iyi öğretilmesi gerekir. Parlamento olarak bizim de yasalarda özenli olmamız gerekiyor. Yasalarda terim birliği çok önemlidir. Yasanın ilk maddesinde kullandığımız terimi, sonuna kadar aynı anlamda kullanmak zorundayız. Ama biz tersini yapabiliyoruz. Yasa koyucu olarak önce kendimizi düzeltelim."

Kayseri Milletvekili **Ayvaz Gökdemir**, Türkiye'nin ne yabancı bir dili, ne de Türkçeyi öğretmekte mahir olmadığını belirterek şunları söyledi:

"Bütün dillerin problemleri var, diller yaşayan varlıklardır, tabii ki problemleri olur; yani diller hizmet gerektirir, sürekli hizmet gerektirir. Türk dilinin de hizmete ihtiyacı var, himmete ihtiyacı var. Türk dili, mesela bugün dünyanın gelişmiş dilleri seviyesinde değilse, (bunu bir çarşı-pazar dili yerinde bırakalım, günlük hayat dili olsun, halk dili, köylü dili olsun, biz eğitime, öğretime, yüksek kültüre başka diller tahsis edelim, başka diller ödünç alalım demek yerine, haysiyetli davranış, Atatürk'ten başlayan düşünce ve tavır (bu dili ben kaldıracağım, dünyanın en gelişmiş dilleri seviyesine çıkaracağım) demeyi gerektirir.

Kendi dilimizi küçümseyerek, İngilizcede şu kadar kelime var, falancada bu kadar kelime var, bizimki yetersiz, (Öyleyse bunu mekteplerden kovalım). Bu bize, Atatürkçü nesillere, Cumhuriyet çocuklarına yakışan bir mantık değildir. Biz, dilimizi başka dillerden kelime iktibas ederek, yeni kelime üreterek, uydurarak, ne yapıp edip kardeş dillerden, şivelerden kelimeler alarak - ki öyle bir imkan açılmıştır, dilimizi çağdaş bir devlet, ilim, eğitim, kültür dili haline getirmenin cehdi içinde olmalıyız."

İçel Milletvekili **Fikri Sağlar** ise toplantıda bir komisyon oluşturmak yerine, yasa hazırlanmasının, işin ehli olan Türk Dil Kurumu'na verilmesini önerdi.

Tüm dünyadaki örnekler bakıldığında dili, yazarların, edebiyatçıların, çizerlerin, kültür insanlarının özgür bir yaşam ortamında geliştirdiklerinin görüleceğini belirten **Sağlar**, şöyle devam etti:

"Özgür yaşantı içindeki bu insanların bir kurumu var ve bu kurum devletten çok ayrı ve farklı bir şekilde, devlet onun parasını veriyor, tahsisatını veriyor ama devlet onu yönlendirmiyor. Destekliyor, özendiriyor ama hiç bir zaman denetlemiyor ama onu buyurgan bir anlayış içinde yönlendirmiyor, resmi bir kurum haline sokmuyor. Türk Dil Kurumu da Atatürk'ün vasiyet ettiği şekilde yeniden özerk hale gelmeli ve yeniden devreyle girmelidir."

Şanlıurfa Milletvekili **İbrahim Halil Çelik** de "Mane-

vi hayatımızı ve kültürümüzü oluşturan Arapça ve Farsçayı dilimizden atınca bugünlere geldik, ama öyle bir hale düştük ki, Kurtuluş Savaşını yapmakla övünerek yurdu-muzdan kovduğumuz insanların dillerinin istilasına uğradık. Gelin bu ifrat ve tefrikten vazgeçelim. 1932'lerde yaptığımız hatayı 1996'larda tekrarlamayalım. Yabancı kelimelerden ürkmeyelim" dedi.

Yasakçı zihniyetle ne bir dil ne de kültür oluşturulamayacağını belirten **Çelik** "Çölde Mecnun'un Leyla'yı arayışı gibi, seraba nasıl dalıyorsa, güzel Türkçemizi yasakçı zihniyetli yasa ile değil, teşvik edici zihniyetli yasa ile koruyabiliriz. Ama ilim erbabının sesinin daha fazla gür çıkması ve siyasilerin de ilim erbabından öğreneceklerini Meclis'te bu kanunu oluştururken gergef gibi işleyerek, çok güzel bir yasayı meydana getirmeleri gerekir diye düşünüyorum" dedi.

Anayasa Komisyonu Başkanı **Ahmet İyimaya** ise bir dilin yasayla korunup korunamayacağı tartışmasına katılırken şunları söyledi:

"Dil yaşayan bir varlık, bir organizmadır. Organizmaya gerekmedikçe müdahale edilmez. Organizmayı dış güçler oluşturamaz. Kendi tabii mecrası ve tabii hayatı vardır. Ama Türk dili olağan etkileşimin sınırlarını aşan bir yabancılaşmayla karşı karşıya kalırsa, milleti kuran milli benlik noktasında bir göçertmeye yol açarsa, giderek kültür emperyalizmi bir sokak emperyalizmine dönüşürse, o zaman Yasama Organının bazı yasalarda olduğu gibi kümülatif müdahalesi gerekebilir."

Aksaray Milletvekili **Sadi Somuncuoğlu** eğitimin kalitesinin önemine değindi ve "Türk dünyası çıktı, acaba kelimeler onlarla ortak mı dedik, ortak olanlar da var ama

çoğunluk değil. Onlarla da bağımızı kesmişiz. Siyasi sınırlarla dil ve kültür sınırları farklıdır. Dil ve kültür meselelerini konuşuyorsak, siyasi sınırları değil, o dilin ve kültürün sınırlarını da düşünerek hareket etmemiz gerekir." diye konuştu.

Adana Milletvekili **İ. Yavuz Bildik** de yasama ve yürütmenin ilk görevinin sanatı, sanatçıyı korumak olduğunu, bunu kurallar koyarak değil yardımcı olarak yapması gerektiğini söyledi. **Bildik**, dilin kurtarılmasına önce Meclis lojmanlarındaki "patisserie" tabelasını, "pastane" olarak değiştirilerek başlanmasını istedi. TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulunca düzenlenen "Türk Dili Çalışma Grubu"-nun bu toplantısına şu bilim adamları katıldı:

TBMM Başkanlığı Danışmanı Prof. Dr. Metin Sözen, **A. Ü. Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nden Prof. Dr. Hamza Zülfi**kar, Marmara Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Emine Gürsoy-Naskali, **TBMM Millî Saraylar Daire Başkanı Prof. Dr. Erol Etli**, Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Fikret Türkmen, **İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Kazım Yetiş**, Selçuk Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, **TBMM Türk Parlamento Tarihî Araştırma Grubu Başkanı Em. Tüma. Fahir Çoker**, Mimar Sinan Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Zeynep Kerman, **Gazi Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Mustafa İsen**, A.Ü. DTCF Öğretim Üyesi ve Türk Dil Kurumu Üyesi Prof. Dr. İsmail Parlatır

Ahmet Tan, DSP Grup Başkanvekili

Demokratik Sol Parti'nin, Zonguldak Milletvekili **Mümtaz Soysal**'ın ayrılmasıyla boşalan TBMM Grup Başkanvekilliğine İstanbul Milletvekili **Ahmet Tan** getirildi. **Tan**, 4 Aralık günü yapılan seçimde 56 milletvekilinden 42'sinin oyunu aldı. Oylamada 14 milletvekili boş oy kullandı.

Milli saraylarda 1997 gezi ücretleri

TBMM Başkanlık Divanı, Milli Sarayların 1997 yılı gezi uygulama esaslarını belirledi. Buna göre, **Dolmabahçe Sarayı Selamlık, Harem ve Cariyeler Bölümü'nü** gezme ücreti birer milyon, üçünün birden gezilmesi durumunda ise birbuçuk milyon lira, **Kuşluk Galerisi, Sanat Galerisi, Camlı Köşk ve Kuşhane** gezi ücreti 250 bin lira olacak.

Beylerbeyi Sarayı ve buradaki **Ahırköşk, Mermerköşk, Sarıköşk, Yıldız-Şale** gezi ücretleri 500 bin, **İhlamur, Maslak, Aynalıkavak, Küçüksu** kasırları ile **Yalova Atatürk Köşkü'nün** gezi ücretleri 250 bin, **Florya Atatürk Köşkü, Yıldız Çini ve Porselen Fabrikası** ile **Hereke Halı ve İpekli Dokuma Fabrikası'nın** gezi ücreti 100 bin lira olarak uygulanacak.

Tüm saray, köşk ve kasırlardaki öğrenci gezi ücretleri ise 50 bin lira, **Florya Atatürk Köşkü** ise ücretsiz olacak. Ayrıca, fotoğraf ücreti 1 milyon, film-video ücreti de 2 milyon lira olarak uygulanacak.

TBMM Başkanlık Divanı ayrıca bu geziler için cuma, cumartesi ve pazar günlerinin "**Halk günü**" olarak değerlendirilmesini ve halk günlerinde bu tarifelerin 50 bin ile 250 bin lira arasında uygulanmasını karara bağladı.

Öte yandan, restorasyon nedeniyle bugüne kadar kapalı tutulan **Küçüksu Kasrı'nın** da kitle turizmine açılması kararlaştırıldı.

TBMM Milli Saraylar Daire Başkanlığı'na bağlı saray, köşk ve kasırlar arasında, Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Yıldız Sarayı-Şale, İhlamur Kasırları, Maslak Kasırları, Aynalıkavak Kasrı, Küçüksu Kasrı, Yalova Termal Atatürk Köşkü, Florya Atatürk Deniz Köşkü, Yıldız Porselen Fabrikası, Hereke İpekli Dokuma ve Halı Fabrikası II. Abdülhamit Köşkü ve Filizi Köşk bulunuyor. Milli Saraylar bünyesinde yer alan satış merkezlerinde ziyaretçiler için, saray, köşk ve kasırları tanıtıcı kitap, broşür ve kartpostal gibi yayınlarla, Yıldız ve Hereke fabrikalarının ürünleri, ayrıca takıdan giyim eşyasına kadar çeşitli hediyelik eşya satışı da yapılıyor. Ayrıca Dolmabahçe Sarayı'nda ziyaretçilerin dinlenebileceği, Dış, Mefruşat, Veliht ve Harem adlı dört kafeterya hizmet veriyor.

TBMM, bir üyesini yitirdi

M. Ali Altın

Türkiye Büyük Millet Meclisi Aralık ayı içinde 550 üyesinden birini yitirmenin üzüntüsünü yaşadı. ANAP Kırşehir Milletvekili Prof. Dr. Mehmet Ali Altın yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak 6 Aralık 1996 günü vefat etti. Mehmet Ali Altın 7 Aralık günü TBMM'de düzenlenen törenden sonra Karşıyaka Mezarlığında toprağa verildi. Altın'ın ölümüyle Anavatan Partisi'nin Meclis'teki milletvekilli sayısı 128'den 127'ye düştü. Ancak daha önce ANAP'tan istifa etmiş olan bir süredir bağımsız üye olarak görevini sürdüren İçel Milletvekili Rüştü Kazım Yücelen 24 Aralık günü eski partisine geri döndü. Böylece ANAP'ın üye sayısı yeniden 128 oldu. Bağımsız üyelerin sayısı 13'e inerken 1 üyelik de boş kaldı. Türkiye Büyük Millet Meclisi bundan sonra çalışmalarını 549 üye ile sürdürecektir.

31 ARALIK 1996'DA MİLLETVEKİLİ DAĞILIMI

RP	160
Refah Partisi	
ANAP	128
Anavatan Partisi	
DYP	119
Doğru Yol Partisi	
DSP	73
Demokratik Sol Parti	
CHP	49
Cumhuriyet Halk Partisi	
BBP	7
Büyük Birlik Partisi	
BAĞIMSIZLAR	13
BOŞ	1
TOPLAM	550

TBMM Genel Kurul salonunu yenileme çalışmaları hızla sürüyor

TBMM Genel Kurul Salonunu yenileme çalışmaları hızla sürerken, TBMM Genel Sekreteri **Necdet Basa** 13 Aralık günü bir basın toplantısı düzenleyerek bu çalışmalar hakkında bilgi verdi. Basın mensuplarına Genel Kurul Salonundaki çalışmalar yerinde gösterildikten sonra, çalışmaların ayrıntıları hakkında geniş bilgi verildi. Basına yapılan açıklamada şu bilgiler yer aldı:

"Ulusal iradenin temsil edildiği TBMM, 1938'de tasarlanan bugünkü binasına 1961 yılında taşınmış ve otuz yılı aşkın bir süredir, çağdaşlaşma ve bütün kuralları ile demokratikleşme çabasını sürdürmüştür.

TBMM'nin çatısı altındaki en önemli hacim olan Genel Kurul Salonu, mimari yönden, yapıldığı dönemin otoriter devlet ve demokrasi anlayışını yansıtmakta idi. Bunun sonucu olarak; Genel Kurul Salonunda, milletvekilleri tek bir aks üzerinde Başkanlığa yönelerek oturmaktaydılar. Birbirlerini görerek karşılıklı tartışmamakta, en kısa bir konuşma zorunlu olarak otoritenin kürsüsünden yapılmaktaydı. Nitekim, Meclis Başkanı platosu, milletvekilleri ne göre abartılmış hakim bir yükseklikte yer almıştır.

Salon hacminin yüksekliği, tavan ve duvarların aynı renkte (koyu kırmızı-kahve) olmasının yarattığı ezici etki ile inşa edildiği dönemdeki teknolojik yetersizlikler de oturumları olumsuz yönde etkilemiştir. Ortalama bir yoklama ve oylama sayımı, yaklaşık bir buçuk saatte yapılmaktaydı.

Sonuç olarak; Genel Kurul Salonu, günümüz çalışma ortamına uymayan, çağdaş araç-gereç ve konfordan yoksun, gelişmiş olan çağdaş demokrasi ilkelerine aykırı bir toplanma düzenini içermektedir.

Çağına ayak uydurarak gelişen demokrasi anlayışı sonucunda, demokrasimizde var olan hareketlilik ve hayatîyet zorunlu olarak zamanla Genel Kurul Salonunun kullanımını tartışılır hale getirmiştir.

Bu tartışma sonucunda, eğer salonun mimarisinde tadilat yapma gerekiyor ise, bu durumun insanlara her şartta hizmet etme asli görevini yüklenmiş olan mimarlık sanatının bir bakıma geçmişte olduğu gibi gelecekte de sürekli kaderidir.

Genel Kurul Salonu için teklif edilen yeni mimari düzenleme, yıllar içinde kalıcı, güncel ancak günlük olmayan bir tasarımı zorunlu kılmıştır. Tarihi ve geleneksel temaları açık, net bir şekilde soyutlayarak ve tekrar kullanarak çağdaş bir yapıya ulaşmak temel hedefimiz olmuştur.

Bu bağlamda, istenenlere çözüm önerileri aşağıda belirtildiği gibi gelişmiştir:

Başkanlık, hükümet ve komisyon üyeleri bölümü

Bu bölüm, milletvekilleri oturma gruplarının işin-

sal-radyal düzendeki yerleşimini tamamlayan, Başkanlık Divanının arkasında teşkil edilen beyaz mermer kaplamalı, kavisli bir pano ile tarifiilmektedir. Bu pano önünde bulunan hükümet ve komisyon üyeleri bölümü, eşitlik ilkelerine bağlı olarak oluşmuş Başkanlık Divanı ile bir bütünlük içindedir.

Milletvekilleri bölümü

Milletvekillerinin oturma ve çalışma birimlerine kolay ulaşılabilirliği ve rahat oturmaları, oturma gruplarının işinsal düzenlemesi ile sağlanmıştır. Böylelikle kurulması istenen görsel ve işitsel ilişki de kuvvetlendirilmiştir.

Oturma ve çalışma birimleri ikiye ayrılmış kişilik masalardan oluşan gruplar halindedir. Böyle bir yerleşimde salon içinde tek bir kitle yerine, belli bir düzen içinde yerleşmiş gruplar ile kalabalık etkisinin kaldırılması amaçlanmıştır.

Önerilen oturma düzeni ile tüm parti gruplarının ayrı oturumlarında bir esneklik getirilmiştir.

Teknik galeri bölümü

(Seslendirme-TV-Simultane tercüme kabinleri)

Teknik galeri bölümünün yerleşimi, mevcut basın locasında kısmi inşai müdahaleyi gerekli kılmıştır. Basın locasının bulunduğu bölüm bir üst kata kaldırılmış ve altında kazanılan hacim teknik galeri bölümü olarak değerlendirilmiştir. Böylece salon yerleşimi, basın locası ve teknik hacimler rahatlatılmış ve salon hacmi yeni düzenleme ile bütünleştirilmiştir. Bu bölümde, audio-video rejisi sant-ralı ile simultane tercüme odaları bulunacaktır.

Teknik donanım

Mevcut yapıda, klimatize edilen Genel Kurul Salonunun egzost havası aynı yapı içine tekrar verilmektedir. Sağlıksız bir uygulama olan bu durum giderilmiş, egzost hava dışarı atılmış ve salon içine iklimlendirilmiş taze hava girişi sağlanmıştır. Salon içi genel havalandırma ve klima sistemi milletvekili çalışma masalarına yerleştirilecek ilave mikroklima sistemi ile desteklenecektir. Bu sistem ile salon hacminin tamamı yerine salon döşemesi ile 2.80 m. yükseklik arasındaki bölüm klimatize edilecektir.

Önerilen sistem, kuruluş aşamasında yüzde 20, işletme giderlerinde ise yüzde 40 tasarruf sağlamaktadır.

Milletvekili çalışma masalarında, Genel Kurul çalışmalarını hızlandıracak gelişmiş elektronik sistemler yer alacaktır. Üye kendisini "parmak izi tanıtma ünitesi" ile sisteme tanıtabilecek, yoklama ve oylamaya masası üzerinde bulunan ekrana (touch panel) dokunarak katılabilir. Böylece saatler süren yoklama ve oylama işlemlerinin çok kısa bir sürede yapılması ve sonuç alınması mümkün olacaktır.

Seslendirme düzeninde üyelere, masalarına yerleştirilecek mikrofonlar yardımıyla oturdukları yerden

konuşma olanağı sağlanacaktır.

Televizyon yayınları, yan loca alınlarına monte edilecek robot kameralar ile yapılacaktır.

Genel Kurul salonunun aydınlatması, tavan mima-risi ile bütünlük oluşturacak şekilde düşünülmüştür. Lineer yerleşime göre tasarlanmış olan mevcut tavan, önerilen dairesel yerleşim ile çelişmektedir. Öneri olarak; üzerindeki fanusları ile noktasal tabii ışık sağlayan, dokuz adet kubbe içeren ve aynı düzlemde oluşan geleneksel bir asma tavan tasarımı geliştirilmiştir. Böyle bir tavanla birleşen mevcut 16 adet avize aydınlatma elemanlarının dairesel konum-daki ikinci ışık armatür ilavesi ile ışık güçleri arttırılmıştır. 3 m. çapındaki avizeler çevresindeki aydınlatma eleman-ları ile 5 m. çapında bir alanı kaplamaktadır. Bu şekilde oluşan 16 adet aydınlatma grubunu belli bir kota indirerek şeffaf ikinci bir tavan elde edilmiştir. Böylece salon hacmin-deki ezici yüksekliğin giderilmesi sağlanmıştır.

Ayrıca salon akustiği ve sesin anlaşılabilirliği konu-sunda yapılan çalışmalar sonucu, akustik cephe kaplama tretmanları geliştirilmiştir. Salon-zemin katı, yan localar ile dinleyici locasının cephe duvarları ahşap akustik paneller ile kaplanmaktadır.

Yan loca parapetlerinde ise, oturanların görüşleri-ni yarıdan fazla engelleyen, masif dolu korkuluklar yerine sekurit cam korkuluk önerilmiştir. Salon cephe duvarları, belli bir kottan sonra, tavana kadar akustik alçı tretmanlar ile kaplanacaktır. Ancak paneller arasında bırakılacak boşluklar ile yan loca üstünde bulunan pencerelerden indirekt doğal aydınlatma sağlanacaktır. Böylece, 9 adet kubbeden oluşan alçı asma tavanın, yan cephe kaplama malzemesi ile bütünleştirilmesi amaçlanmıştır.

Doğal olarak mimarinin esas somut amacı insanla-ra yaşamaları için en sağlıklı ortamı sağlamaktır. Ancak, bu hizmet dışında, bu derecede önemli bir konuda, asla gözardı edilemeyecek bir amaç daha gereklidir. O da, Genel Kurul Salonunun kendi kişiliğinden gelen üstün say-gınlığının, doğal olarak var olan soyut anıtsallığının somut olarak mimarisinde tarif edilmesidir.

Genel Kurul Salonunun yeniden yapım işini üstle-nen firmanın sökülme işlerini tamamlamasından sonra orta-ya çıkan tavan kirişleri ve kolonlarda gözlenen betonarme işçiliği mevcut taşıyıcı sistemin beton kalitesi ve dayanımı-nın incelenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Ayrıca inşaatın yapıldığı 1940'lı yıllarda inşaat mühendisliği hesaplarında yatay kuvvetlerin etkisinin alın-madığı ODTÜ danışmanlarınca belirtilmektedir. Dolayısı ile halihazırda tüm yapının betonarmesi ortaya çıkmış iken bu hesap tetkiklerinin de yapılmasında fayda vardır.

Salonda mevcut kullanılabilir öğelerin korunması-na azami özen gösterilmiş, localar ve seyirci bölümünde bulunan koltuklar salonun yeni düzeninde değerlendiril-mek üzere koruma altına alınmıştır. Tavanda bulunan avizeler tekrar kullanılmak amacı ile temizlenmiş ve san-dıklarla depolanmıştır. Ses, telefon ve bilgisayar sistemle-ri de özenli bir biçimde depolanmış ve tekrar kullanılmak üzere saklanmıştır."

Milletvekilleri-ne yeni çalışma binası yapılacak

TBMM Kampüsü içinde yer alan Halkla İlişkiler Binasının ihtiyaca cevap verememesi üzerine, yine kampüs içinde yeni bir "Milletvekilli Çalışma Binası" inşa edilmesi kararlaştırıldı.

Bu amaçla TBMM Başkanlığınca serbest, ulusal ve tek kademeli olmak üzere bir proje yarışması açıldı.

TBMM Başkanlık Divanı, milletvekili sayısının 450'den 550'ye çıkması nedeniyle mevcut Halkla İlişkiler binalarında ortaya çıkan yerleşim sıkıntısını gidermek için, Meclis Başkanlığına araştırma yapma ve yatırım programı hazırlama görevi vermişti. Meclis Başkanlığı da bu yetkiye dayanarak "Milletvekili Çalışma Binası" için Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü-Mühendislik ve Mimari Proje Yarış-ması Yönetmeliği kuralları içinde ve TMMOB kayıtlı üyeleri arasında proje yarışması açtı. Proje yarışmasının Danışman Jüri Heyetinde TBMM Başkanı Doç. Dr. Mustafa Kalemli, TBMM Genel Sekreteri Doç. Dr. Necdet Başa, TBMM Genel Sekreter Yardımcısı (Teknik) Fahri Köprülü, Teknik Daire Başkanı Mehmet Mısırlı, Makine Yüksek Mühendisi Celal Okutan, Elekt-rik Yüksek Mühendisi Yılmaz Serter ve İnşaat Yüksek Mühendisi Ali Terzibaşoğlu yer alacak. Proje yarışması Asli Jüri Heyeti'nde ise şu isimler bulunacak:

Yüksek Mimar Prof. Dr. Gönül Tankut, Yüksek Mimar A. Mustafa Aslaner, Yüksek Mimar Prof. Dr. Yıldırım Yavuz, Yüksek Mimar Affan Yat-man, Yüksek Mimar Oral Vural.

Yarışmaya katılmak isteyenler projelerini en geç 21 Mart 1997 tarihinde teslim edecekler. Yarış-mada birinci olacak projeye 1 milyar 750 milyon lira ödül verilecek. Diğer ödüller ise şöyle belirlendi:

2. Ödül: 1 milyar 400 milyon, 3. Ödül: 1 milyar, 4. Ödül: 850 milyon, 5. Ödül: 800 milyon, 6. Ödül: 750 milyon, 7. Ödül: 700 milyon, 8. Ödül: 650 milyon lira. Satınalma için de 350 milyon lira ayrıldı.

Yeni Milletvekilli Çalışma Binası tamamlandığın-da, şimdiki Halkla İlişkiler binaları, komisyon ve personel çalışma büroları olarak hizmet verecek.

Meclis Başkanı Kalemli'den, Almanya Parlamento Başkanı Sussmuth'a mektup:

PKK yasağını titizlikle uygulayın

TBMM Başkanı **Mustafa Kalemli**, Almanya Federal Cumhuriyeti Parlamentosu Başkanı **Rita Sussmuth**'a bir mektup göndererek, PKK yasağının titizlikle uygulanmaya devam edilmesini istedi.

PKK faaliyetlerinin Almanya'da yasaklanmasının isabetli bir karar olduğunu ancak, PKK'nın faaliyetlerini paravan kuruluşlar aracılığıyla sürdürdüğünü belirten **Kalemli**, "Değerli Parlamentonuzun ve Alman Hükümetinin bu tür yapılanmalara karşı azami teyakkuz göstereceğine ve PKK yasağını titizlikle uygulamaya devam edeceğine inanıyoruz." dedi.

TBMM Başkanı **Mustafa Kalemli**'nin, Almanya Federal Cumhuriyeti Parlamentosu'nda PKK konusunda alınan bir karar nedeniyle 19 Aralık 1996'da Başkan **Rita Sussmuth**'a gönderdiği mektup şöyle:

"Değerli meslekdaşım,

Önümüzdeki Şubat ayında Ankara'ya yapmayı öngördüğünüz ziyaret vesilesiyle Türkiye ile Almanya arasındaki parlamenter ilişkileri gözden geçirme olanağının yanısıra ülkelerimizi birbirine yaklaştıran dostluk bağlarının pekişmesine katkıda bulunacak bazı adımlar atabileceğimizi ümit ediyorum.

İki milyon kişiyi aşkın Türk toplumunu barındıran geleneksel partnerimiz Almanya ile münasebetlerimizi çok boyutlu olarak geliştirmek temel amacımızdır. Bu amaca hizmet eden yaklaşımlar meyanında karşılıklı parlamenterlarımız değerli çalışmalarda bulunmaktadır.

Bununla beraber, Alman Parlamentosunda meydana gelen bir gelişme beni, ziyaretiniz öncesinde bazı düşüncelerimi size iletmeye sevketmiştir. Federal

● *Kalemli, Sussmuth'a gönderdiği mektupta, Türkiye'de etnik kökene dayalı ayrımcı bir uygulama olmadığını, tüm vatandaşların etnik kökeni ne olursa olsun birinci sınıf vatandaş ve eşit haklara sahip olduğunu hatırlatarak, "PKK halk desteğinden yoksun bir terör örgütüdür. Bu örgütün siyasi muhatap kabul edilebileceği fikrinin ima edilmesi dahi terörizmle mücadeleyi güçleştiren tehlikeli bir yaklaşımdır" dedi.*

Parlamentoda 5 Aralık 1996 tarihinde kabul edilen kararı üzülerek öğrendim.

Türkiye Cumhuriyetinde etnik kökene dayalı ayrımcı bir uygulama olmamıştır. Bizim bütün vatandaşlarımız etnik kökeni ne olursa olsun birinci sınıf vatandaşdır ve bunun getirdiği tüm haklara eşit olarak sahiptir. Özel sektörün önde gelen iş adamları, Parlamentomuzun ve siyasi yaşamımızın en etkin görevlerinde ve devletin yüksek kademelerinde görev alan çok sayıda Kürt kökenli yurttaşımız vardır. Uzun yıllar içinde bulunduğum siyasi hayatımda etnik köken esasına dayalı sistemlerin insanlık için trajik sonuçlar getirdiğini gözledim.

PKK, halk desteğinden yoksun bir terör örgütüdür. PKK'nın gerçekleştirdiği şiddet eylemlerinde yaşamını yitiren vatandaşlarımızın büyük bir bölümü Kürt kökenli yurttaşlarımızdır. Acımasız şiddet yöntemlerini kullanan bir örgütün siyasi muhatap olarak kabul edilebileceği fikrinin ima edilmesi dahi terörizmle mücadeleyi ciddi olarak güçleştiren tehlikeli bir yaklaşımdır.

PKK'nın faaliyetlerinin Almanya'da yasaklanması isabetli bir karar olmuştur. Bununla birlikte, PKK'nın paravan kuruluşlar vasıtasıyla faaliyetlerini sürdürdüğünü üzülerek müşahade ediyoruz. Değerli Parlamentonuzun ve Alman Hükümetinin bu tür

yapılanmalara karşı azami teyakkuz göstereceğine ve PKK yasağını titizlikle uygulamaya devam edeceğine inanıyorum.

Sizi ve heyetinizi Şubat ayında ülkemizde ağırlamaktan ve diğerleri meyanında bu konuda da açık kalplilikle görüşecek olmaktan duyacağım memnuniyeti bir kez daha vurgulamak isterim."

AVRUPA PARLAMENTOSU KARARINA TEPKİ

TBMM Başkanı **Mustafa Kalemli**, Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye'de basın özgürlüğü ve insan hakları konusunda 12 Aralık tarihinde aldığı kararın insaf ve iyiniyetle bağdaşmadığını bildirdi.

Kalemli, 17 Aralık'ta yaptığı yazılı açıklamada, alınan kararı üzüntüyle karşıladığını belirterek "Basın Yasasında değişiklik yapılması yolundaki çalışmaları, Türkiye'de basın özgürlüğünün kısıtlanması olarak değerlendirmenin insaf ve iyi niyetle bağdaşmadığı inancındayım." dedi.

Avrupa Parlamentosu kararında, Türkiye'de basın özgürlüğünün güvence altına alınması için TBMM'ye yapılmış bir çağrının da yer almasını talihsiz bir gelişme olarak gördüğünü kaydeden TBMM Başkanı **Kalemli**, açıklamasında, "Türk Milletine ait olan egemenliğin tecelli ettiği TBMM'nin görev ve yetkilerine müdahale olarak yorumlanabilecek bu tür eğilimleri hoşgörülle karşılamak mümkün değildir" görüşüne yer verdi.

BAB Asamblesi 42. Genel Kurul toplantısı 2-5 Aralık tarihlerinde Paris'te yapıldı. Türkiye'yi temsil eden milletvekillerinin çabaları olumlu sonuç verdi.

BAB Genel Kurulu'nda Türkiye lehine rapor

Batı Avrupa Birliği Asamblesi 42 nci Genel Kurul toplantısı 2-5 Aralık 1996 tarihleri arasında Paris'te yapıldı.

12 milletvekilinden oluşan Türk grubunun yoğun çabalarıyla; belki de BAB Genel Kurulu'nda ilk kez, Türkiye aleyhine olmayan bir rapor kabul edildi.

Toplantıda **Jean de Lipkowski** tarafından hazırlanan, "**Avrupa Bölgesinde Güvenlik**" başlıklı ve Kıbrıs sorunu konusunda Türk tezlerine yakın bir rapor kabul edildi. Rapora, Yunan ve bazı Avrupa ülkesi milletvekilleri sert itirazlarda bulundular ve raportör **Lipkowski**'yi ağır şekilde suçladılar. Ancak Türkiye aleyhine değiştirilmek istenen rapor, Türk heyetinin yaptığı konuşmalar ve girişimlerle kabul edildi.

Türkiye'nin ortak üye statüsüyle katıldığı Genel Kurul toplantısında "**Genişlemiş Avrupa'da Savunma ve Güvenlik**", "**Karadeniz Bölgesinde Parlamenter İşbirliği**", "**Havadan Gözetim**", "**Avrupa ile Japonya arasında Uzak Konularında İşbirliği İmkanları**", "**Akdeniz Bölgesinde Güvenlik**", "**BAB'ın Gelecekteki Rolü**", "**Avrupa Güvenliğinin Doğu Boyutu**" ve "**Asamble'nin 1997 Bütçesi**" başlıklı raporlar ele alındı.

Türkiye, sadece ortak üye sıfatını taşıdığı için BAB Parlamento-sunda raportörlük alamayacağı yolundaki iddiaları çürüttü ve Muğla Milletvekili **Lale Aytaman**, İngiliz Parlamenter **Sir John Hunt** ile birlikte, Karadeniz'deki işbirliği raporunda "raportör" olarak görev aldı. **Aytaman**'ın hazırladığı rapor, Genel Kurul'da oybirliği ile kabul edildi.

LIPKOWSKI'NİN RAPORU

Fransa eski Dışişleri Bakan-

larından **Jean de Lipkowski** tarafından Siyasi Komite adına hazırlanan "Akdeniz Bölgesinde Güvenlik" raporunun tavsiyeler bölümünde, BAB Konseyi'nden, Avrupa Konseyi'nin Kıbrıs halkının sorunlarına çözüm bulunması ve Kıbrıs'ın Zürih ve Londra Anlaşmaları doğrultusunda yeniden üniter bir devlet haline gelmesi için gösterdiği desteği sürdürmesi istendi.

BAB Konseyi'nin ABD ile eşgüdümü olarak ve NATO içerisinde halen yürürlükte olan anlaşmaların hayata geçirilmesi için Türkiye ile Yunanistan arasında diyalog kurulmasının teşvik edilmesi talep edilen raporda, Avrupa Birliği ve Batı Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye yönelik olumsuz tutumunun ülkedeki İslami akımları güçlendirebileceği görüşüne yer verildi.

Raporda ayrıca NATO'nun Kıbrıs sorunu dahil olmak üzere Türkiye ile Yunanistan arasında mevcut olan sorunların çözümünde arabulucu rolü üstlenme olanaklarını daha etkin inceleyebileceği kaydedildi.

TARTIŞMALAR

Raporla ilgili söz alan konuşmacıların büyük çoğunluğu sorunun iki ülke arasında barışçı bir şekilde diyalogla çözülmesi gerektiğini söylerken, Yunan parlamenterlerinden **Vassilos Magginas**, Türkiye'nin bölgede istikrarı sağlayıcı bir unsur olarak ortaya çıkmadığını, Kıbrıs'ta insan haklarına ve anlaşmalara bağlı kalmadığını, BAB'a, AB'ye üye olmadan giremeyeceğini, Türkiye'nin İslami akımları öne sürerek para aldığını ancak bu kesimin şimdi iktidara geldiğini söyledi. Diğer bir Yunan parlamenter olan **Korakas** ise raportör Lipkowski'nin taraf tuttuğunu, Tür-

kiye'nin Kıbrıs'ı işgal ettiğini ve kolonileştirdiğini ileri sürdü. Polydoras da Türk parlamenterlerin, Asamble'nin terörü yeterince kınamadığını ileri sürdüklerini ancak Akdeniz'de bütün sorunun Türkiye'nin kendisi olduğunu iddia etti ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin BAB operasyonlarına kesinlikle alınmaması gerektiğini söyledi.

Türk Heyeti adına ilk konuşmacı olan Zonguldak Milletvekili **Mümtaz Soysal**, iyi niyetinden dolayı raportöre teşekkür ettikten sonra, Türkiye'de İslamcı unsurların törerle değil demokratik yollarla ortaya çıktığını belirterek "Türk demokrasisinin, İslam hassasiyeti yüksek olan hareketlerin de demokratik siyasal ifadesini içerebildiğini, demokratik kulvarlarını bu özellikteki düşüncelere de açabildiğini" anlattı. **Soysal** ayrıca Akdeniz'in geleceğinin Türkiye'nin elinde olduğunu ve bölgedeki gelişmelerin Türkiye'nin Batı Avrupa Birliği'ne tam üye olarak başvurusunu güçlendirdiğini söyledi.

İngiliz Milletvekili **Tom Cox** Türkiye aleyhtarı bir konuşma yaptı ve Asamblede bulunan hiç bir üyenin Türkiye ile ilişkilerin geliştirilmesini arzu etmediğini ileri sürdü.

Toplantının en etkili konuşmalarından birini yapan İstanbul Milletvekili **Cefi Josef Kamhi** ise kendisinin bir Musevi olduğunu ve Türk olmaktan büyük gurur duyduğunu söyledi. Atalarının Avrupa'da istenmediği bir dönemde Türkler tarafından 500 yıl önce Anadolu'ya kabul edildiğini hatırlatan **Kamhi** sırf bu örneğin bile Türkiye'deki insan haklarının önemi konusunda önemli bir gösterge olduğunu ifade etti. Hazırlanan raporun

çok tarafsız ve doğru mülhazalar içerdiğine değinen **Kahml**, Kıbrıs sorununun 1960 Londra ve Zürih anlaşmaları uyarınca diyalogla çözülebileceğini anlattı ve Türkiye ve Kıbrıs'ın AB üyesi olmasını arzu ettiğini söyledi. **Jeffi Kahml**, Türkiye'yi köktendincilerin yönettiği iddialarını kabul etmediğini, kendisinin, yöneticilerinden dolayı hiç bir ülkeye saldırıda bulunmadığını ve herkesin de buna saygı göstermesi gerektiğini ifade etti.

İstanbul Milletvekili **Sedat Aloğlu**, terörün demokrasiyi yıpratmışna dikkat çekerek BAB üyesi ülkelerin bu alanda kararlılık göstermesi ve işbirliği yapması gerektiğini söyledi. Türkiye'nin Kıbrıs'ta eşit haklara sahip, iki toplumlu, iki bölgeyi federasyon çözümünü savunduğunu, Kıbrıs Rum tarafının ise görüşmelerden bile kaçtığını anlatan **Aloğlu**, bu tutumunda çözümü yokuşa sürdüğünü belirtti. **Sedat Aloğlu**, Batı Avrupa Birliği'nin NATO ile birlikte düzenlemeyi öngördüğü askeri çalışmalarda Türkiye'ye bütün kararlarda ortak ve eşit yetki verilmesi gerektiğini kaydederek, aksi taktirde bu çalışmalara NATO'nun katılmasını Türkiye'nin engelleyeceğini söyledi.

Nevşehir Milletvekili **Esat Kıratlıoğlu**, Avrupa güvenliğinin ancak yaygın ve ortak bir Avrupa kimliğinin paylaşılmasıyla mümkün olabileceğini belirtirken, İzmir Milletvekili **Şükrü Gürel** Kıbrıs konusunda bir oldu-bittiyi Türk tarafının kabul etmeyeceğini, Rum tarafının tek başına AB'ne kabulü halinde bunun KKTC'ye her konuda tek başına karar vermek imkanını ve zorunluluğunu getireceğini vurguladı.

Konuşmalardan sonra kürsüye gelen raportör **Lipkowski** eleştirileri yanıtladı. Konuşmacılardan bazılarının ses tonu ve üsluplarının kabul edilemez olduğunu söyleyen **Lipkowski**, kendisine Kıbrıs konusunda bir rapor hazırlama görevi verilmediğini ancak konuşmaların bu konuda odaklandığını belirterek, Kıbrıs'ta maddi çıkarları olduğuna ilişkin iddiaları kesin bir üslupla reddetti. Kıbrıs'ın AB üyeliğinin Ada'da

yaşayan halkların ikisine birden yarar sağlaması gerektiğini söyleyen raportör, köktendinciliğin tanımlanmasında da çok dikkatli davranılması gerektiğine işaret etti. **Cefi Kamhl**'nin verdiği iki değişiklik önergesinin de kabul edilmesiyle rapor benimsendi.

Kabul edilen raporun Kıbrıs sorununa ilişkin bölümü, Avrupa Konseyi'nin de girişimleriyle, Londra ve Zürih Anlaşmaları hükümleri uyarınca Kıbrıs'ın birleştirilmesi ve birleşik Kıbrıs'ın Avrupa Birliği üyeliğinin desteklenmesi, böylece sorunun onurlu bir şekilde çözülmesini öngörüyor.

Batı Avrupa Birliği'nin geleceğe dönük projeleri üzerinde konuşan Ankara Milletvekili **Ali Dinçer** ise, Avrupa'nın güvenliğinde, yeni bir Avrupa kimliğinin oluşmasında ortak katkının ve yaygın katılımın önemini, Türkiye'nin özgün kimliğini ve katkılarını

anlattı. **Dinçer**, dışlayıcı ve tek boyutlu bir Avrupa'nın yeniden bölünmelere, kamplaşmaya ve gerilemeye neden olacağını vurguladı.

Avrupa Güvenliğinin Doğu Boyutu konusunda konuşan Bursa Milletvekili **Cemal Kûlahlı** da Avrupa'da yeni oluşturulmasına çalışılan yeni güvenlik sisteminin, Rusya, Ukrayna gibi ülkelere de güvence sağlamasının gerekliliğini hatırlatarak, aksi halde yeni sorunların ve güvensizliğin ortaya çıkacağını anlattı.

Genişlemiş Avrupa'da Savunma ve Güvenlik raporu ile ilgili konuşan Kayseri Milletvekili **İsmail Cem**, Rusya'yı entegre etmeyen bir Avrupa güvenlik sisteminin, Avrupa'da güvenliği sağlamayacağını belirtti ve BAB'ın bütün Avrupalıların kabul edebileceği bir genel çözümü ortaya koymamasının üzüntü verici olduğunu söyledi. **Cem**, BAB'ın NATO'nun desteğinden yararlanması konusuna değinirken de BAB üyesi olmayan Avrupalı müttefiklerin Batı Avrupa Birliğindeki karar sürecine katılmalarının kabul edilmemesi halinde bu desteğin çıkmaza gireceğini, Türkiye'nin bunu açıkça ifade ettiğini bildirdi. **İsmail Cem** ayrıca, gerçek bir Avrupa savunma sisteminin sadece AB üyeliği ile sınırlandırılmaması gerektiğine de işaret etti.

Vrettos ve Polydoras adlı Yunan parlamenterler ise BAB'ın üyelik kapısının aşırı açılması halinde gerçek bir savunma politikası oluşturulamayacağını savundular. İzmir Milletvekili **Şükrü Gürel** bu konuda konuşurken BAB'ın amacının kapalı bir kutu oluşturmak olmaması gerektiğini vurguladı ve ortak güvenlik sorunlarından söz ederken cephe ve düşmanlıklar yaratmaktan kaçınılması gerektiğini söyledi.

Batı Avrupa Birliği Asamblesinin 42 nci Genel Kurulunda ele alınan diğer raporlar üzerinde de 12 kişilik Türk Parlamento heyeti üyeleri söz aldı ve konuyla ilgili Türkiye'nin görüşlerini ifade ettiler.

AGİTPA Genel Sekreteri Spencer Oliver'in ziyareti

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği
Teşkilatı

Parlamente Asamblesi
(AGİTPA) Genel Sekreteri
Spencer Oliver, 13-19 Aralık
1996 tarihleri arasında
Türkiye'ye resmi bir
ziyarete bulundu.

Spencer Oliver,
Ankara'daki temasları
sırasında TBMM Başkanvekilli
Uluç Gürkan tarafından
kabul edildi.

Oliver, AGİT Türk Grubu
Başkanı Korkut Özal ve
Grup Üyeleriyle de görüştü.

Görüşmelerde, Türkiye
ile Parlamento Asamble
arasında ilişkilerin daha da
geliştirilmesi konusu
üzerinde
durulduğu bildirildi.

Aralık ayında çıkan kanunlar

Özürlüler İdaresi Başkanlığı Kurulmasına ve Özürlülerin Durumları İle İlgili Çeşitli Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu

Kanun No: 4216

Kabul Tarihi: 3.12.1996

Bu kanunla; Başbakanlığa bağlı Özürlüler İdaresi Başkanlığının kurulması ile özürlülerin ve ailelerinin korunması, eğitimi, istihdamı ve tedavileri gibi konularda hak ve sorunlarına ilişkin yürürlükteki kanun ve kanun hükmündeki kararnamelerde değişiklik veya yeni düzenlemeler yapılması amacıyla Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmektedir.

Gümrük Çıkış Tarife Cetveli Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

Kanun No: 4217

Kabul Tarihi: 3.12.1996

Bu kanunla; Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanuna Ekli Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde yasak kaydı bulunan eşyalar için bu kayıt kaldırılmış ve bu eşyalar için gümrük vergileri ekli listede gösterilen nispetlerde tespit edilmiş, gümrük tarife alt pozisyon numaralarında yer alan eşyaların maktu olan gümrük vergileri nispi hale dönüştürülmüş, ayrıca ekli III sayılı listede yer alan eşyaların kanunl gümrük vergi nispetleri de yeni seviyelere yükseltilmiştir.

4139 Sayılı 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu İle Bağlı (A) İşaretlı Cetvelde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4218

Kabul Tarihi: 5.12.1996

Bu kanunla; 4139 Sayılı 1996 Mali Yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) İşaretlı cetvelin ilişik I sayılı cetvelde yazılı tertibine ek ödenek verilmektedir.

1997 Mali Yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4219

Kabul Tarihi: 18.12.1996

Bu kanunla; 1997 Mali Yılı Genel Bütçesi kabul edilmiştir.

1994 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu

Kanun No: 4220

Kabul Tarihi: 18.12.1996

Bu kanun; 1995 Mali Yılı kesinhesabını içermektedir.

1995 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu

Kanun No: 4221

Kabul Tarihi: 18.12.1996

Bu kanun; 1995 Mali Yılı Kesinhesabını içermektedir.

Katma Bütçeli İdareler 1997 Mali Yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4222

Kabul Tarihi: 18.12.1996

Bu kanunla; 1997 Mali Yılı Katma Bütçeli İdarelerin bütçesi kabul edilmiştir.

1994 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu

Kanun No: 4223

Kabul Tarihi: 18.12.1996

Bu kanun; 1994 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler kesinhesabını içermektedir.

1995 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu

Kanun No: 4224

Kabul Tarihi: 18.12.1996

Bu kanun; 1995 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesabını içermektedir.

GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

3 Aralık 1996

(25. Birleşim)

★ TBMM Başkanvekili **Hasan Korkmazcan**, Dünya Özürlüler Günü ve 5 Aralık 1996 Perşembe günü kutlanacak Türk kadınlarına seçme ve seçilme hakkının verilisinin 62 nci yıldönümü dolayısıyla bir konuşma yaptı.

★ Adana Milletvekili **İmren Aykut**,

★ Aydın Milletvekili **Sema Pişkinsüt** ve

★ İçel Milletvekili **Oya Araslı'nın**

Türk kadınlarına seçme ve seçilme hakkının verilisinin 62 nci yıldönümüne ilişkin gündem dışı konuşmalarına Devlet Bakanı **İşilay Saygın** cevap verdi.

5 Aralık 1996

(27. Birleşim)

★ Tokat Milletvekili **Bekir Sobacı**, toplum-devlet ilişkilerine,

★ İzmir Milletvekili **İ. Kaya Erdem** de, TBMM'nin kamuoyundaki itibar ve saygınlığına ilişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

★ İzmir Milletvekili **Birgen Keleş'in**; 5 Aralık kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilisinin yıldönümüne ve kadın haklarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı **İşilay Saygın** cevap verdi.

25 Aralık 1996

(40. Birleşim)

★ Uşak Milletvekili **Mehmet Yaşar Ünal**, şekerpancarı üreticilerinin sorunlarına,

★ Hatay Milletvekili **Mehmet Silay**, Suriye'de Türkmenlere yapılan muamelelere ilişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

★ Malatya Milletvekili **Ayhan Fırat'ın**; Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne personel alımı için yapılan sınavlara ilişkin gündem dışı konuşmasına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Necati Çelik** cevap verdi.

BÜTÇE GÖRÜŞMELERİ

9 Aralık 1996

(28. Birleşim)

★ 1997 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Kanunu Tasarıları İle 1994 ve 1995 Mali Yılları Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının tümü üzerindeki görüşmeler yapıldı.

10 Aralık 1996

(29. Birleşim)

★ Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı, Sayıştay Başkanlığı ve Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Başbakanlık, Denizcilik Müsteşarlığı, Köy

Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1997 Mali Yılı bütçeleri kabul edildi.

11 Aralık 1996

(30. Birleşim)

★ Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Danıştay Başkanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçeleri kabul edildi.

12 Aralık 1996

(31. Birleşim)

★ Vakıflar Genel Müdürlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Çevre Bakanlığı 1997 Mali Yılı bütçeleri kabul edildi.

13 Aralık 1996

(32. Birleşim)

★ Milli Savunma Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü bütçeleri kabul edildi.

14 Aralık 1996

(33. Birleşim)

★ İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçeleri kabul edildi.

15 Aralık 1996

(34. Birleşim)

★ Ulaştırma Bakanlığı, Telsiz Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı ve Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü bütçeleri kabul edildi.

16 Aralık 1996

(35. Birleşim)

★ Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu, 50 Üniversite, 2 Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Galatasaray Eğitim Öğretim Kurumu ve Kültür Bakanlığı bütçeleri kabul edildi.

17 Aralık 1996

(36. Birleşim)

★ Maliye Bakanlığı ve gelir bütçesi kabul edildi.

18 Aralık 1996

(37. Birleşim)

★ Bütçenin tümü üzerindeki son konuşmalar yapıldı. Oya sunulan 1997 Mali Yılı bütçe tasarısının kabul edilip kanunlaşmasından sonra Başbakan Necmettin Erbakan söz alarak bir teşekkür konuşması yaptı.

TBMM Başkanlığına gelen tasarı, teklif ve önergeler

(20. Dönem 2. Yasama Yılı)

KHK

■ 27.7.1967 Tarih ve 926 Sayılı ve 28.2.1982 Tarih ve 2629 Sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair KHK (Milli Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

TASARI

■ 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında KHK'nin Eki Cetvelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Çevre ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Aile ve Kadın Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ İnmarsat Gemi Yer İstasyonlarının Karasularında ve Limanlarda Kullanılması Uluslararası Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Bâyındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonlarına)

■ İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı (Adalet Komisyonuna)

■ 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında KHK'nin Eki Cetvelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ T.C Hükümeti İle Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonlarına)

■ Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO) Transit Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna

na Dair Kanun Tasarısı (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonlarına)

■ T.C. Hükümeti İle Türkmenistan Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonlarına)

TEKLİF

■ Denizli Milletvekili **Hasan Korkmazcan** İle Siyasi Parti Gruplarını Temsilen On Milletvekilinin; Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (İçişleri ve Anayasa komisyonlarına)

■ Denizli Milletvekili **Hasan Korkmazcan** İle Siyasi Parti Gruplarını Temsilen On Milletvekilinin; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe ve Anayasa komisyonlarına)

■ İzmir Milletvekili **İsmail Yılmaz**'ın; Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

■ Kütahya Milletvekili **Mustafa Kalemli**'nin; Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Suçlarının Soruşturulması Usulü Hakkında Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ RP Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili **Salih Kapusuz** İle DYP Grup Başkanvekili Aydın Milletvekili **Ali Rıza Gönül**'ün; 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve İki Geçici Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor komisyonlarına)

■ İçel Milletvekilleri **D. Fikri Sağlar** ve **Oya Araslı**'nın; Çevre Kirliliği Yaratma İhtimali Olan Kamu ve Özel Girişimcilerce Kurulacak Tesisler İçin Halkoylaması Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Çevre ve Anayasa komisyonlarına)

■ İçel Milletvekili **D. Fikri Sağlar**'ın; TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında İçtüzük Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

■ CHP Grup Başkanvekili İçel Milletvekili **Oya Araslı**'nın; Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 9 ve 11 inci Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

■ Kırklareli Milletvekili **A. Sezal Özbek**'in; Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa Bir Ek Geçici Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi (Milli Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ İstanbul Milletvekili **Bülent Ecevit** ve 7 Arkadaşının; 2908 Sayılı Dernekler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Önerisi (İçişleri ve Anayasa komisyonlarına)

■ İstanbul Milletvekili **Ali Talip Özdemir**'in; Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ CHP Grup Başkanvekilleri İçel Milletvekili **Oya Araslı**, Ankara Milletvekili **Önder Sav** İle Hatay Milletvekili **Nihat Matkap**'ın; TBMM İçtüzüğü'nün 105 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin İçtüzük Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

■ Artvin Milletvekili **Süleyman Hatinoğlu**'nun; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 11 inci Maddesinin (b) Bendinin Bir Numaralı Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

■ Artvin Milletvekili **Süley-**

man Hatinoğlu'nun; 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 11 inci Maddesinin (d) Bendinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

■ **Artvin Milletvekili Süleyman Hatinoğlu'nun;** 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci Maddesinin 4 üncü Bendinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Anayasa ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **Bursa Milletvekili Yahya Şimşek'in;** 4 İlçe ve İnegöl İlının Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit ve 7 Arkadaşının;** 2821 Sayılı Sendikalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Önerisi (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Anayasa komisyonlarına)

■ **Bursa Milletvekili Feridun Pehlivan'ın;** İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ **Bursa Milletvekili Feridun Pehlivan'ın;** Sağlık Personelinin Tazminat ve Çalışma Esaslarına Dair Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesi ve Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ **Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun;** 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **Bursa Milletvekili Ertuğrul Yaşınbayır'ın;** Hakimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ **Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in;** Karayolları Trafik Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

■ **Afyon Milletvekili Nuri Yabuz'un;** Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı KHK'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılması-

na İlişkin Kanun Teklifi (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **DYP Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün;** Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı KHK'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **DYP Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük, Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül, Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya ile RP Grup Başkanvekili Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün,** 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve 1072 Sayılı Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna)

■ **İçel Milletvekili Halil Cin'in;** Seracılıkla Uğraşan Topraksız Ya da Az Topraklı Çiftçiye Toprak Tahsisi Hakkında Kanun Teklifi (Adalet ve Plan ve Bütçe ve Tarım, Orman ve Köyüşleri komisyonlarına)

■ **Mardin Milletvekili Süleyman Çelebi'nin,** 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanuna Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **Nevşehir Milletvekili Esat Kıratlıoğlu'nun,** Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı KHK'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun İle 78 ve 190 Sayılı KHK'lerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik, Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **Giresun Milletvekili Yavuz Köymen'in;** Şebinkarahisar Adı İle Yeni Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **Giresun Milletvekili Yavuz Köymen'in;** Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin Değiştirile-

rek Kabulüne Dair 209 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ **Amasya Milletvekili Ahmet İyilmaya'nın;** Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanunun 3 üncü Maddesinin Bazı Fıkralarının Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi (Anayasa ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

SÖZLÜ SORU

■ **Muğla Milletvekili Lale Aytaman'ın;** bazı termik santraller için Dünya Bankası'ndan sağlanan krediye ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

■ **Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli'nin,** SSK sınavının yapıldığı okula ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- **İstanbul Üniversitesinde** meydana gelen olaylara ilişkin İçişleri Bakanından

- **Zonguldak ve Karadeniz Ereğlisi Limanlarının özelleştirilmesi amacıyla açılan kira ihalesinin iptal edildiği iddialarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından**

■ **İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur'un;** İzmir-Menemen İlçe Belediye Başkanına ilişkin İçişleri Bakanından

■ **Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın;** günlük bir gazetede yer alan beyanına ilişkin Başbakan

■ **Artvin Milletvekili Süleyman Hatinoğlu'nun,** kumarhanelere ilişkin Turizm Bakanından

■ **Yalova Milletvekili Yaşar Okuyan'ın;** Zonguldak İl Sağlık Müdürlüğünün açtığı sınavda usulsüzlük yapıldığı iddialarına ilişkin Sağlık Bakanından

■ **Bursa Milletvekili Feridun Pehlivan'ın;** Tansu Çiller'in; ABD vatandaş olup olmadığına ilişkin Başbakan

- **Batı Trakya İskece Koyun-köy'de Türklere baskı yapıldığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından**

■ **Aydın Milletvekili Sema Piş-**

kinsüt'ün; SSK Mensupları Eğitim ve Dinlenme Tesisleri Derneğinin yönetimine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

■ **Bartın Milletvekili Cafer Turan Yazıcıoğlu'nun,** istihdam ve eğitim projesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

YAZILI SORU

■ **Kastamonu Milletvekili Fethi Acar'ın;** Cumhurbaşkanlığı personeline ilişkin Başbakanından

■ **İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın,** T.D.İ. tarafından satın alınan bir sit alanına kaçak yapılaşma olduğu iddialarına ilişkin Başbakanından

- Bayan öğretmenlerin kıyafetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ **Bursa Milletvekili Yüksel Aksu'nun;** Kültür Bakanlığı ile Mimarlar Odası arasında imzalanan bir protokole ilişkin Kültür Bakanından

■ **Yozgat Milletvekili Kazım Arslan'ın;** Yozgat eski Kapalı Cezaevi'ni ilişkin Adalet Bakanından

■ **Ankara Milletvekili Yılmaz Ateş'in;** Ankara Anakent ve Sakarya Belediyelerinde işten çıkarılan işçilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

■ **Çanakkale Milletvekili Hikmet Aydın'ın;** Manavgat Suyu Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

■ **Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli'nin;** Gümrük Birliği kurallarını ihlal eden bazı uygulamalara ilişkin Başbakanından

- Orhaneli Termik Santrali'nin mahkeme kararına rağmen faaliyetlerine devam ettiği iddiasına ilişkin Başbakanından

■ **Sinop Milletvekili Metin Bostancıoğlu'nun,** Sinop-Durağan ilçesi, Sofular köyü Kışla Mahallesi ilkokulunun öğretmen lojmanı ihtiyacına ilişkin Milli Eğitim Bakanından

■ **Konya Milletvekili Nezir Büyükcengiz'in;** çiftçilerin Ziraat Bankası'na olan borçlarına ilişkin Başbakanından

- Bağ-Kur sigortalılarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Hayvan sigortası bedellerinin geç ödendiğine ilişkin Devlet Bakanından

- Belediyelerin Sosyal Yardım Zammı borçlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Şeker pancarı fiyatlarına ve bedellerine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

■ **Muğla Milletvekili Zeki Çakıroğlu'nun;** Ören ve Derince ovalarının sulama suyu sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Muğla-Milas-Bodrum karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

■ **Adana Milletvekili Erol Çevikçe'nin;** Adana-Solaklı beldesi PTT hizmet binası ihtiyacına ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Adana-Solaklı beldesinin sağlık ocağı ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından

■ **Tekirdağ Milletvekili Bayram Fırat Dayanıklı'nın;** Tekirdağ Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı sağlık ocaklarındaki ebe ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından

- Çorlu-Esenler Malkara-Bulgurlu köylerinin telefon santrali arızalarının giderilmesine ilişkin Ulaştırma Bakanından

■ **Denizli Milletvekili Hilmi Develi'nin;** İçişleri Bakanı Meral Akşener ve bir yakınına ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

- İçişleri Bakanı Meral Akşener ve bir yakınına ilişkin Başbakanından

■ **Manisa Milletvekili Tevfik Diker'in;** talih oyunlarına ilişkin Başbakanından

■ **Burdur Milletvekili Yusuf Ekinci'nin,** Burdur ilindeki ağaçlandırmaya ilişkin Orman Bakanından

- Burdur ilindeki sağlık personeli açığına ilişkin Sağlık Bakanından

- Şekerpancarı üreticisine yapılacak yardımlara ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

- Burdur ilinde telefon konuşmaları için ihtiyaç duyulan fiberoptik kablo miktarına ilişkin Ulaştırma Bakanından

■ **Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın;** İnönü Üniversitesi'nce açılan bir sınavın ertelenmesine ilişkin Başbakanından

■ **Manisa Milletvekili Hasan Gülay'ın;** Tavşanlı-Oganözü mevkinde bulunan krom madeninin işletme ruhsatıyla ilgili iddialara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Ege tütün piyasasına ilişkin Devlet Bakanından

■ **Afyon Milletvekili Osman Hazer'in;** Afyon'a bağlı bazı yerleşim birimlerinin yol sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından

■ **Edirne Milletvekili Mustafa İlimen'in;** Trakya Bölgesinde öğretmenlerin ek ders ücretlerinin ödenmediği iddiasına ilişkin Maliye Bakanından

■ **Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in;** Karadeniz Bölgesinde bulunan liman ve havaalanlarına ilişkin Ulaştırma Bakanından

- Karadeniz Bölgesinde bulunan barajlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

■ **Kütahya Milletvekili Emin Karaa'nın,** Kütahya ilinin bilgisayarlı tomografi cihazı ve ambulans ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından

■ **Balıkesir Milletvekili Mustafa Güven Karahan'ın;** Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'deki personel atamalarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından

■ **İstanbul Milletvekili Ercan Karakaş'ın;** TEAŞ ihalesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

■ **Ordu Milletvekili Müjdat Koç'un;** ABD Başkanının Kıbrıs ile ilgili bir beyanına ilişkin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısından

■ **Afyon Milletvekili H. İbrahim Özsoy'un;** Dinar depreminde hasar gören camilerin onarımına ilişkin Başbakanından

■ **İstanbul Milletvekili Cevdet Selvi'nin;** SSK sınavına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

■ **Adıyaman Milletvekili Celal Topkan'ın;** Şanlıurfa-Hilvan Kaymakamının konutuna silahlı saldırıda bulunduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından

■ **Karaman Milletvekili Zeki**

Ünal'ın; Karaman Devlet Hastanesinde yapılan bir ihaleye ilişkin Sağlık Bakanından

■ Karaman Milletvekili **Fikret Ünlü**'nün; Ankara Büyükşehir Belediyesi Spor - Karamanspor karşılaşmasında meydana gelen olaylara ilişkin İçişleri Bakanından

■ Bursa Milletvekili **Ertuğrul Yalçınbayır**'ın; Bulgaristan göçmenlerinin konut ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından

- Limanların özelleştirilmesine ilişkin Devlet Bakanından

- Bursa Mustafakemalpaşa Belediyesi Elektrik İşletmesinde çalışan bir personele ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Zorunlu göçle gelen soydaşların Bulgaristan'da geçen çalışma sürelerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından

- Bursa Mustafakemalpaşa Belediyesinde memuriyetten çıkarılan bir personel hakkındaki mahkeme kararının uygulanmadığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanından

- Bursa Orhaneli Termik Santralinin faaliyetlerinin durdurulmasıyla ilgili mahkeme kararının uygulanmadığı iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

- Bulgaristan'dan zorunlu göçle gelen soydaşlara ilişkin İçişleri Bakanından

- Hazine arazileri üzerinde bulunan otellere ilişkin Turizm Bakanından

- Orman köylerine kredi verilip verilmeyeceğine ve orman yangınlarına ilişkin Orman Bakanından

- Öğretmen açığına ve imam hatip liselerine ilişkin Milli Eğitim Bakanından

- Amatör spor faaliyetlerine yapılacak desteğe ilişkin Devlet Bakanından

- Afyon-Uşak Kırsal Kalkınma Projesine ilişkin Tarım ve Köy İşleri Bakanından

- Afyon'daki adli personel açığına ilişkin Adalet Bakanından

- Afyon-Hocalar'da tapu sicil müdürlüğü ihdasına ilişkin Devlet Bakanından

- Afyon'a bağlı bazı ilçelerin

meteoroloji hizmet binası ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından

- Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce camilere yapılan yardımlara ilişkin Devlet Bakanından

- Hac kotası uygulamasına ve din görevlilerine ilişkin Devlet Bakanından

- Afyon Kültür Merkezi inşaatına ilişkin Kültür Bakanından

- Hava kirliliği sorununa ilişkin Çevre Bakanından

- Afyon Havaalanı inşaatına ilişkin Ulaştırma Bakanından

- AIDS ve tüberkülozla mücadeleyle ilişkin Sağlık Bakanından

- Afyon-Dinar Devlet Hastanesinin doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından

- Belde belediye başkanlarına yeşil pasaport verilip verilmeyeceğine ilişkin İçişleri Bakanından

- Akdeğirmen ve Yavaşlar Barajı projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından

■ Aydın Milletvekili **Yüksel Yalova**'nın; Aydın-Karpuzlu ilçesinde Adliye Teşkilatı kurulup kurulmayacağına ilişkin Adalet Bakanından

- Aydın-Karpuzlu ilçesinde banka şubesi açılıp açılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından

■ İzmir Milletvekili **Zerrin Yenice**ll'nin; özürliülerin eğitim, sağlık ve işsizlik sorunlarına ilişkin Başbakanından

■ Kocaeli Milletvekili **Bekir Yurdağül**'ün; SSK sınavında usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakanından

GENEL GÖRÜŞME

■ Bitlis Milletvekili **Kamran İnan** ve 21 arkadaşının, yasama dokunulmazlığı konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi

MECLİS ARAŞTIRMASI

■ Aydın Milletvekili **Cengiz Altinkaya** ve 21 arkadaşının, kamuda çalışan mimar ve mühendislerin çalışma koşullarının araştırılarak özlük haklarının iyileştirilmesi için alın-

ması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması önergesi

■ Kütahya Milletvekili **Emin Karaa** ve 24 arkadaşının, bazı termik santrallerin işletme hakkının devredilmesinin milli çıkarlara ters düştüğü iddiasını araştırmak amacıyla bir Meclis araştırması açılması önergesi

■ Tekirdağ Milletvekili **Bayram Fırat Dayanıklı** ve 20 arkadaşının, Trakya bölgesinde özellikle Çorlu ve Çerkezköy'deki çarpık sanayileşmenin önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması önergesi

■ Tunceli Milletvekili **Orhan Veli Yıldırım** ve 21 arkadaşının, gümrüklerde meydana gelen karapara aklama olaylarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılması önergesi

TBMM Genel Sekreterliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü AYLIK BÜLTEN

Aralık 1996 Sayı : 52

Yayın Yönetmeni
Engin KARAPINAR

Yayın Koordinatörü
Arif BİGEÇ

Yayın Sorumluları
ve Yayına Hazırlayanlar
Tülay ŞAKRAKER
Cenap KAYASÜ

Katkıda Bulunanlar
Nurel ARGUN (Kanıunlar)
Nuran TALU (Çevre)

Fotoğraf
Orhan AYDEMİR
Abbas GORALI
Abdullah KARAKUŞ

Yayın Adresi
TBMM Basın ve Halkla İlişkiler
Müdürlüğü Bakanlıklar - Ankara

Telefonlar:
420 69 06 - 420 69 20
Fax: 420 68 89

Baskı : TBMM Basımevi